Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Constitutio[n]es clementinarum

https://hdl.handle.net/1874/461539

Incipiunt decretales extrauagantes que emana⸗ uerunt poſt ſextum.

De electione ⁊ electi poteſtate.

Bonifacius octauus.

INiuncte nobis debitū ſeruitutis expoſcit. vt
que ad reformandos in clero mores ⁊ actus
prout nobis ex alto ꝑmittitur ſolerter intēdi⸗
mus, ibi ꝑcipue reformationis accōmode re
mediū apponam⁹ vbi maius reſpicim⁹ periculū īminere
¶ Sane ꝙ̄ ꝑiculoſuꝫ exiſtat, ꝙ aliq̄s in officio dignita
te vel gradu fore ſe aſſerat, ⁊ ꝑ tali etiā habeat̃ niſi prius
ipſe qđ aſſerit legittimis oſ̄derit documentis tā ex ciuili
bus ꝙ̄ ex canonicis inſtitutꝭ colligit̃ euident̃. ¶ Aſſerē
ti nāq̄ȝ cū mādatis principis ſe veniſſe credendū nō ē: ni
ſi hec ſcriptis ꝓbau̇it. nec ſilr̃ creditur ſe aſſerenti legatū
¶ Nūq̄ȝ enim ap̄lice ſedis moris fuit abſq̄ȝ ſignatꝭ api
cib⁹ vndecūq̄ȝ legationē ſuſcipe. ſed nec dicēti ſe delega⸗
tū ſedis eiuſdē credit̃ vel intēdit̃. niſi de mandato ap̄li⸗
co fide doceat oculata. ¶ Silr̃ clerici ad alienaꝫ dioce⸗
ſim ſiue ſuoꝝ ordinarioꝝ lr̃is veniētes. nec in ſuis recipi
unt̃ ordinib⁹, nec ad ſuꝑiores aſcēdūt. ¶ Clerici q̊ꝫ ⁊
monachi q̄ de ſuis ciuitatib⁹ ad almaꝫ vrbē proficiſcunt̃
niſi moniti veniāt ſuoꝝ lr̃is p̄latoꝝ nō ſunt clerici vel mo
nachi reputādi. Si q̄s preterea in clerū electū ſe dicat. ſi
ſacerdotē ſeſe nominet h̄ ſcrutandū eſt. q2 nō ſine ꝑiculo
ē in talib⁹ cōicatio indiſcuſſa. Qđ autē in illis q̄ ſe ep̄os
⁊ ſuꝑiores p̄latos etiā abbates priores ſeu alios mōaſte⸗
rioꝝ rectores q̊cūq̄ȝ noīe cēſeant̃ appellāt. ſic diſcuſſio ce⸗
lebris ⁊ diligēs faciēda. luculent̃ apparet ſi ſcandala ⁊ pe
ricula grauia q̄ ipſoꝝ parere poſſet cōicatio indiſcuſſa dili⸗
genti⁹ attēdant̃. hinc nos euidēs euocat rō. vt cum ꝑmiſ
ſis alijs caſib⁹ q̄ minoris exiſtūt ꝑiculi ſit ex ↄ̄ſtitutioni⸗
bus editis iā ꝓuiſum. hunc vltimū q̄ pericula grauiora
minat̃ nequaq̄ȝ ſine ꝓuiſiōis oportune remedio relinq̄⸗
mus. ꝑn̄ti itaq̄ȝ ꝑpetuo valitura ↄ̄ſtōne ſancim⁹. vt ep̄i ⁊
alij p̄lati ſuꝑiores ⁊ ceteri monaſterioꝝ regimina exercen
tes quocūq̄ȝ noīe cēſeant̃ qui apud dictā ſedē ꝓmouent̃:
aut ↄ̄firmationis ↄ̄ſecrationis vel bn̄dictiōis mun⁹ re⸗
cipiunt ad cōmiſſas eis eccl̄ias ⁊ monaſteria abſq̄ȝ dicte
ſedis lr̃is huius eoꝝ ꝓmotionē ↄ̄firmationē ↄ̄ſecratiōeꝫ
ſeu benedictionē ↄ̄tinētib⁹ accedere vel bonoꝝ eccl̄iaſti⸗
coꝝ adminiſtrationē accipe nō p̄ſumant. nulliq̄ȝ eos abſ
q̄ȝ dictarū litterarū oſtenſiōe recipiāt. aut eis pareāt vel
intēdāt. Qđ ſi forſan ↄ̄ preſumptū fuerit. qđ per ep̄os ⁊
p̄latos abbates priores ⁊ alios monaſterioꝝ regimīa ex⸗
ercētes p̄dictos medio tp̄e actum fuerit irritū habeatur.
Nec quicq̄ȝ interim ijdē ep̄i p̄lati abbates priores vel re⸗
gimina exercētes de eccl̄iarū vel monaſterioꝝ prouenti⸗
bus ꝑcipiant eorundē. Cap̄la vo ⁊ conuent⁹ eccleſiarū ⁊
monaſterioꝝ ipſorū et alij quicūq̄ȝ ipſos abſq̄ȝ hui⁹ dicte
ſedis lr̃is recipiētes vel obediētes eiſdeꝫ tādiu ſint a be⸗
neficioꝝ ſuorū perceptiōe ſuſpenſi. donec ſuꝑ h̄ eiuſdem
ſedis gratiā meruerint obtīere. Ep̄i quoq̄ȝ abbates prio
res ⁊ alij monaſterioꝝ regimina exercētes p̄dicti ſolito fi
delitatis ⁊ obediētie iuramēto nō preſtito. Illi etiā pon
tifices q̊s apud p̄dictam ſedē paliū ↄ̄tinget recipe abſq̄ȝ
lr̃is traditiōis ipſi⁹ palij nequaq̄ȝ ab eadē diſcedant. Di⸗
ſcedētes vo q̊ſq̄ȝ hmōi iuramentū p̄ſtiterint ⁊ lr̃as ob⸗
tinuerint. nihil de ipſarū eccl̄iarū ⁊ monaſterioꝝ ꝓuenti
bus ꝑcipiāt. ⁊ quicq̄d interim ꝑ eos vt de alijs p̄dicitur
actū fuerit. virib⁹ nō ſubſiſtat. ¶ Bn̄dictus. xi.

SI religioſus qui abſq̄ȝ ſui ſuꝑioris lnīa electioni
de ſe facte ↄ̄ſentire non poſt illā poſt electionē ſibi
ꝑn̄ta aut vel ei⁹ electores infra tp̄s ꝑ eiuſdē ſuꝑio
ris ꝑn̄tia vel abſentia moderaū. neq̄ꝙ̄ obtineat. dat gene
rale cōciliū lugdun̄. electorib⁹ extūc ad electionē aliā ꝓce
dēdi liberā facultatē. Uex q2 frequēter dubitatum ē. an
etiā ſit eoipſo iure ſi qđ ei cōpetebat hui⁹ electiōe priuat⁹
ſtatuim⁹ illo eū h̄ipſo fore priuatū. ¶ Idem.

SAncta romana eccl̄ia q̄ diſponēte dn̄o ſuꝑ oēs ali
as ordinare ꝑtātis obtinet principatū a deo. vtpo
te mr̃ vniūſoꝝ xp̄ifideliū ⁊ mg̃ra q̄tuor patriarchales ſe⸗
des inſtituit. int̃ q̄s poſt ipſam ro. ec. ↄ̄ſtantinopolitanā
primū. alexandrinā ſcđm. antiochenā tertiū. ⁊ hieroſoly
mitanā q̄rtū locū voluit obtinere. ipſaſq̄ȝ multis ꝑroga⸗
tiuis ⁊ honorib⁹ ac priuilegijs decorauit. de quarū ꝓui⸗
ſionib⁹ cū eas vacare ↄ̄tingit tanto ē accurati⁹ cogitādū
⁊ attenti⁹ ꝓuidendū q̄nto maioris eminēt altitudine di⸗
gnitatis. ⁊ ꝑiculoſe erraret̃ in prouiſiōib⁹ earūdē. Suꝑ
hec igit̃ cū frīb⁹ nr̃is habita deliberatiōe matura int̃ alia
nr̄e ↄ̄ſideratōi occurrit: ꝙ oēs ꝓh dolor p̄dictarū ſediū
p̄triarchaliū ciuitates aut ſūt deſtructe aut occupate ab
infidelib⁹ vel in ſciſmaticꝭ detinent̃: ipſarū cap̄lis ſeu cō⸗
uentib⁹: ⁊ canonicꝭ diſꝑſis vndiq̄ȝ ꝑ ciuitates ipſas ꝑ ali⸗
as regiones ſeu loca a ciuitatib⁹ ipſis remota. ex q̊ ↄ̄tin⸗
git ſicut expientia nuꝑ nos docuit. ꝙ vacāte ↄ̄ſtātinopo
litana eccl̄ia ꝑ mortē bone memorie petri patriarche ſo⸗
lum ꝑ vnū dūtaxat ei⁹ canonicū fuit de nouo paſtore ele
ctio celebrata. alijs canonicis ſuis agētib⁹ in remotis. di
ctus tn̄ elect⁹ iuri ſi qđ ſibi ex electiōe huiuſmodi cōpete⸗
bat in nr̃is manib⁹ ſponte ac libere reſignauit. ideoq̄ȝ de
eorūdē fratrū cōſilio ⁊ ap̄lice poteſtatis plenitudine ſta
tuim⁹. vt ꝙ̄diu ciuitates ipſe ſciſmaticoꝝ aut infidelium
ſubſunt aut ſuberūt ditioni aut detinebunt̃ ꝑ eos. cano⸗
nici dictarū patriarchaliū ſedium cū eas vel ipſarū ali⸗
quā ſeu aliquas vacare ↄ̄tigerit. ad electionē poſtulatio
nē ſeu quāuis ꝓuiſionē de p̄ficiendo ſibi patriarcha vel
paſtore nullo mō ꝓcedāt abſq̄ȝ ap̄lice ſedis licentia ſpāli.

noticiā deducatur. Nos enī a data preſentiū decernim⁹
irritū ⁊ inane ſi ſec⁹ per p̄dicta capitula cōuent⁹ vel cano
nicos aut quēuis aliū vel alios ſcienter vel ignorant̃ fue
rit attētatū. Non ob. q̊buſcūq̄ȝ ipſaꝝ eccl̄iarum vel alicu
ius eaꝝ ↄ̄ſuetudinib⁹ vel ſtatutis iuramēto ↄ̄firmatiōe
dicte ſedis vel quacūq̄ȝ alia firmitate vallatꝭ. ſeu ↄ̄ſtitu⸗
tionib⁹ priuilegijs vel indulgētijs ſedis eiuſdē. ꝑ que ef⸗
fect⁹ p̄ſentiū impediri poſſet q̊uolibet vel deferri. ⁊ de q̊
bus q̊rūcūq̄ȝ totis tenorib⁹ de verbo ad verbum in nr̃is
lr̃is habenda eſſet mentio ſpālis. Nulli ergo ⁊c.

¶ Data laterani. x. kal. Janua. pōtificat⁹ nr̃i anno. vij.

IOhānes ep̄s ſeruus ſeruorū dei ad ꝑpetuā rei
memoriā. Suſcepti regiminis nos cura ſollici
tat. vt q̄ in eccleſijs nō abſq̄ȝ diſpēdio miniſtroꝝ
⁊ cult⁹ detrimēto diuini ſeruari vidim⁹ in appellationeꝫ
ↄ̄grui moderaminis in meli⁹ reformem⁹. Cū itaq̄ȝ in nō
nullis eccleſijs obſeruet̃ ⁊ a longe retro tp̄ibus fuerit ob
ſeruatū. ꝙ fruct⁹ primi vel ſcđi aut alterius cuiuſcūq̄ȝ ſe⸗
q̄ntꝭ anni beneficioꝝ vacantiū in eiſdē defuncto. vel fa⸗
brice aut eccl̄ijs ꝑſonis habētib⁹ annualia de ↄ̄ſuetudīe
priuilegio vel ſtatuto applicantur in totū: ita ꝙ illi q̄ hu⸗
ius bn̄ficia canonice obtinēt. ⁊ ad q̊s alias de iure fruct⁹
ipſi ſpectare deberēt nihil inde ꝑcipiunt. Un̄ illud incō⸗
ueniēs ſequitur. ꝙ cōmode nequeunt ad īpendū debitū
ſeruitiū reſidere ī eccleſijs in q̊bus beneficiati exiſtunt.
Nos de illo ſuꝑ his remedio ꝓuidere volētes. ꝑ quod hi
⁊ illi in fructuū p̄dictoꝝ ꝑceptione participet. ⁊ eccl̄ie de
bitis ſeruitijs nō fraudent̃. ꝑn̄ti decreto ſtatuim⁹ de fra⸗
trū noſtroꝝ conſilio. ꝙ illi q̄ fruct⁹ p̄dictos ſibi hactenus
integre vendicabant ex priuilegio cōſuetudine vel ſtatu
to nihil exinde vltra ſummā pro qua vnūquodq̄ȝ benefi
ciū ipſoꝝ conſueuit in decime ſolutōe taxari ꝑtextu hui⁹

priuilegij ꝯſuetudinis vl'ſtatuti quouis mō ꝑcipiāt. ſed
ipm ꝑceptione dūtaxat ſint oīno contēti totali reſi/
duo predicta obtinētib; beneficia remanſuro. niſi forſan
illi q̄ fructus eoſdē ſoliti fuerint vt ꝑfert cum integritate
ꝑcipere p ſeipſum malent habere reſiduū. ⁊ obtinentib;
bñficia ſummā dimittere memoratā. q̄ caſu ꝑcipiendu;
qđ maluerint illis relinquim⁹ optionē. ſic ꝙ infra. x. dies
poſtq̄ ſciuerint bñficia ipſa vacare. ij. quib⁹ ānualia ipſa
debent ex priuilegio conſuetudine vel ſtatuto vel ipſorū
annualiū collectores quā partē habere voluerint. an. ſ.
decime taxationē vel ipſa dimiſſa reſiduū nulla ſubaſta
tione p̄miſſa eligere teneant. quā electionem ſi infra. x.
dies nō fecerint vt eſt dictū. extūc ad eū cui⁹ eſt bñficiu;
hui⁹ optio vel electio trāſeat ipſo iure ⁊ hic in eccleſijs et
ꝑtib⁹ illis in quib; bñficia maiora ⁊ alia q̄ ad ſolutionem
decime ſunt taxata volum⁹ obſeruari. In illis vͦo eccl'ijs
⁊ ꝑtib; in quib; decimatum taxatio nō eſt facta ſeruet. ꝙ
fruct⁹ ⁊ obuentiōes bñficij tunc vacātis qđ in decime ſo
lutione mediū ꝯſueuit diuidant. quarū medietatē habe
at is cui annualiū ꝑ alterū de predictis modis ꝑceptio ē
conceſſa. reliquā vͦo medietatē ꝑcipiat ille cui bñficiū eſt
cōceſſum. p ſuſtentatiōe ſua ⁊ alijs eccl'ie onerib; ſuppor/
tandu;. Qđ ſi alter de p̄dictis p̄fata medietate noluerit
eſſe ꝯtent⁹ altero contēti nolente. ꝑs nolentis tranſeat ad
volentē. ⁊ volens fruct⁹ obuentiōis illi⁹ beneficij ꝑcipiet
vniūſos eidē bñficio cōgrue faciēs deſeruiri. ac eius ſup
portans onera ꝯſueta. Et ſi quiſq̄ aliq̄d predictoꝝ vltra
p̄miſſa percepit. niſi illud is ad q̄s id ꝑtinet infra mēſe;
reſtituerit cū effectu. eoipſo ſi ep̄s ſupior p̄lat⁹ fuerit a pō
tificali honore ⁊ ingreſſu eccl'ie nouerit ſe ſuſpenſu;. Si
autē capl'm vniūſitas collegiū interdicto ſe nouerit do/
nec p̄dicta cū integritate reſtituerit ſubiacere. Si vͦo ali
qua ſingularis ꝑſona eccl'iaſtica vl' mūdana id fecerit ex/
cōicatiōis incurrat ſniam ipſo facto a q̄ niſi reſtitutiōe p̄
miſſa preterq̄ in mort' articulo nullaten⁹ abſoluat. Non
ob. quibuſcūq̄ priuilegijs ſeu indulgentijs aut ꝯ̄rijs cō
ſuetudinib; vel ſtatut' iuramēto ꝯfirmatione ſedis apo
ſtolice aut alia q̄cūq̄ firmitate vallat'. que oīa quo ad h̄
auc. ap. reuocam⁹ caſſam⁹ ⁊ irritam⁹. ⁊ nullius deinceps
eſſe volum⁹ firmitatis. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hanc pa
ginā noſtre ꝯſtōnis reuocatiōis caſſatiōis irritatiōis et
volūtat' infringere vel ei auſu temerario ꝯtraire. Si q̄s
aūt ⁊c. ¶ Datū auinione. viij. kal'. nouembris. ponti.
noſtri anno. ij.

Ex debito paſtoralis officij nobis q̄q̄ imeritis ſu/
ꝑna diſpoſitiōe cōmiſſi periculis aīarū ⁊ eccl'iarū
ac monaſterioꝝ diſpēdijs que ob ipſoꝝ vacationes diuti
nas ipſis ſolēt frequenti⁹ ꝓuenire cōgruis remedijs q̄n
tū nobis ex alto cōcedit ſalubriter occurrere intendētes
vt celeri⁹ ⁊ vtili⁹ prouideat eccleſijs ac monaſterijs ante
dict'. ⁊ vt rōne q̄ ſuper ipſas eccl'ias ac monaſteria ex di/
uina ꝓuiſione obtinere dignoſcit principatū honor debi
tus impendat. p̄deceſſoꝝ q̄; noſtrorū ro. pon. p̄ſertim fe.
re. Bonifa. viij. qui dignitates ꝑſonat⁹ eccl'ias ⁊ alia ec/
cle. bene. ⁊ Clemēs. v. q̄ tam hui⁹ dignitates ꝑſonat⁹ ec/
cleſias bñficia q̄ cardinales eccl'ias quaſlibet monaſte/
ria priorat⁹ adminiſtratōes ⁊ officia quecūq̄ q̄ apud ſe.
ap. vacarēt. ꝓuiſioni ap̄lice ſub certis tꝑibus reſeruarūt
veſtigijs inherētes. nos ex cauſis rōnabilib; q̄ ad id no/
ſtrū animū induxerūt de fratrū noſtroꝝ conſilio nonnul
la detrahēdo aliq̄ declarando ⁊ quedam addendo de no
uo. ep̄ales ⁊ eoꝝ ſupiores ſedes monaſteria ⁊ regulares
eccl'ias ad que hi q̄ iſtis pro tꝑe ꝓficiendi ſunt etiā q̄ per
electionē canonicā aſſumunt priorat⁹ officia vel admini/
ſtrationes eorundē dignitates ꝑſonatus p̄bēdas aliaq̄
eccle. bñ. cū cura vl' ſine cura quocūq̄ noīe cenſeant que
ad p̄dictā ſedem vacāt ad pn̄s ⁊ ex nūc antea. donec xp̄i
dignatio nos dignabit vniuerſali eccl'ie ſponſe ſue regi/
men poſſidere vacare cōtigerit apud eā. ꝓuiſioni noſtre
de fratrū noſtroꝝ conſilio auc̄te apo. reſeruam⁹. Huius
autē ſedes monaſteria eccleſias ⁊ alia prefata bñ. ec. per
mortē vel depoſitionem ac priuationem eoꝝ qui ea obti/
nēt electionem caſſationē poſtulationē repulſionem re/
nunciationē quorūlibet. ꝓuiſionem tranſlationē ſiue per
ſuſceptionē muneris cōſecrationis aut benedictiōis du
dū a dicto cle. pre. n. ꝓmotis impenſi. vbi de ipſis impo/
ſuit p̄deceſſor. ⁊ a nobis ſiue auc̄te noſtra promouendis
impendēdis apud ſedem ipſam vel etiā vbicunq̄ aut q̄
uis alio modo canonice vacare apud ſedē intelligimus
prelibatā. Ep̄ales inſuper vel alias dignitates eccleſias
monaſteria ⁊ alia p̄dicta fratrū noſtroꝝ ſancte ro. ec. car/
dinaliū apud dictam ſedem ꝑ eorum obitū vacare cenſe
mus. ſiue inibi aut alibi vbicūq̄ ipſos migrare ꝯtigerit
de hac luce. ⁊ hoc idē in dignitatib; ⁊ beneficijs quibuſli
bet. vt de alijs p̄mittitur officialiū videl; vicecancellarij
eiuſdē eccleſie camerarij notarioꝝ auditoris cōtradicto
riarū correctoris ſcripturarū litterarū ac penitētiariorū
necnō abbreuiatoꝝ cu. ro. locū ſibi volumus vendicare.
Rurſus hui⁹ noſtre reſeruatiōis edictū ad dignitates ⁊
alia iā dicta capellanoꝝ noſtroꝝ cōmenſaliū ⁊ quorūli
bet alioꝝ ratione officij vel ex cā legittima in dicta curia
morantiū q̄n a nobis pro nr̄is ⁊ eiuſdē ſedis veſtigijs ꝓ/
ſequēdis pro ipſa curia q̄ocūq̄ p̄miſſi vel alias eorum
tranſmiſſi aut legati vel nūcij fiant. ⁊ eos vbilibet ⁊ que/
libet ipſoꝝ ad prefatā curiam reditū durante legatione
ſeu ꝓſecutione ipſoꝝ negociorū reb; eximi contigerit ab
humanis duxim⁹ extendēdū. ⁊ idē ipſum etiā eſſe volu/
mus. ⁊ huius capellanis cōmenſalib⁹ etiam ſi vt p̄mitti
tur nūc tranſmiſſi fuerint vbicūq̄ ⁊ ipſos reb; eximi cō/
tigerit ab humanis. Ceterū edictum ipſum trahim⁹ ad
ſedes moñ. ad alia ſupradicta. q̄ viuēte adhuc dicto cle.
pre. n. vſq̄ ad ei⁹ obitū vbi de ipſis ꝑ eū fuerit ordinatū.
⁊ deinde vſq̄ ad datā p̄ſentiū apud ſedem vacauerint
eadē illa que vacare decernim⁹ apud ipſam dūmodo in
eis ius in re l; ad rē non ſit aliquib⁹ acquiſitum decernē
tes extūc irritū ⁊ inane ſi ſec⁹ in p̄dictis ⁊ ſingulis ſciēter
vel ignorant ꝑ quemcūq; ſeu quoſcūq̄ ap̄lica vel aliqua
quauis auc̄te attētatū fuerit vel contigerit in poſterū at
tētari. nō ob. pie memorie grego. x. ac bonifa. viij. ⁊ alioꝝ
ro. pon. pre. n. conſtitutionib⁹ ſuꝑ hoc editis. quaten⁹ edi
cto ſunt cōtrarie memorato. Ceterū ipſis conſtitutiōib;
in ſuo robore duraturis. inſup annuas ab eis ⁊ ab eorū
ſuperiorib; alijſq̄ prelatis inferiorib; necnō quibuſcūq̄
capellanis cōuentib; collegijs vel ſingularib; ꝑſonis fa/
ctas ⁊ faciendas ꝑſonaliter aliquib; ex eiſdem cardina/
lib; ſeu quibuſuis alijs ex prenoīatis perſonis. penſiōes
preterea ſeu aſſignatiōes quantitatū quarūlibet ſuꝑ cer
tis prouincijs diocesib; eccleſijs moñ. vel alijs eccl'iaſtic'
locis aut ordinib; etiā a quibuſuis p̄. n. ro. pon. factas p̄
miſſis ꝑſonis ſiue alicui earundē vel monaſteria priora/
tus adminiſtratiōes quaſlibet bñficia regularia vel alia
quelibet q̄cūq; noīe cenſeantur nō conſueta ab olim cleri
cis ſecularib; aſſignari hmōi ꝑſonis vel alijs cleric' eiuſ
dē collata ſiue cōceſſa cōmode vel alio q̄uis titulo ab eiſ/
dē p̄deceſſorib; ſeu alijs ep̄is vel ſupiorib; p̄latis capl'is
aut ꝯuētib⁹ vel collegijs ſub edicto p̄dicto nolum⁹ aliq̄te
nus cōprehendi. quomin⁹ eis cedentib⁹ vel decedentib⁹
ſiue illa quouis alio modo dimittentibus monaſteria
ipſa priorat⁹ adminiſtratiōes bñficia ac loca hmōi ad ec
cleſias ⁊ monaſteria ſiue alia loca religioſa vel alia eccle
ſiaſtica eorūq; prelatos ſiue ꝑſonas q̄s antea eoꝝ diſpoſi
tio ꝑtinebat. ſeu quibus immediate ſubeſſe noſcunt. libe/
re reuertant. niſi eis quid canonicū obſtiterit vl' de ipſis
aliter duxerim⁹ diſponendū.

De officio iudicis ordinarij.

¶ Bonifacius. viij.

Debēt ſuperioribꝫ ſuis reuerētia ſubditi ⁊ dū ſalubriter ab eis ꝓ culpis correctionē velut curantiū medicamēta recipiūt obedientiam exhibere tenenť. rurſus oportet ꝓpoſitos cū charitate corrigere. decet eos inferre humiliť qd docent ⁊ pr̄na dilectiōe ſubiectos fouere ſic debitor delicatꝰ efficiť. ſic oneroſus creditor mīme repiť. ¶ Sane dudū venerabili fratre nr̄o. a. ep̄o dulmeñ. eccl'ie. q̄ regularis ſcti bn̄dicti fore noſciť decedēte. prior ⁊ capl'm ipſiꝰ eccl'ie excipientes ꝙ de ꝯſuetudine erat eccl'ie ſupradicte ⁊ t̄pe cuiꝰ nō erat memoria incōcuſſe ſeruata. ꝙ epi dulmeñ. q̄ fuerūt ꝓ t̄pe per ſe ſolos abſq; alijs religioſis ſibi adiunctis vel clericis vel laicis ſecularibꝫ q̄buſcūq; aſſumptis ſibi loco notarij monacho ſeu mōachis capl'i memorati viſitationē ſuā hactenꝰ prefato impēderūt capl'o. ſupplicarūt eidē ep̄o. vt oēs tā clericos q̄ laicos religioſos ⁊ ſecl'ares añq; viſitationē actualiť exerceret. a capl'o p̄cipet admoneri. quibꝫ admonitꝭ pati erant ip̄m admittere ad viſitationē hm̄ōi ꝑagendā. ⁊ q2 dictꝰ ep̄s eos ſuꝑ hoc nō audiuit. q̄q; ꝓteſtareť ſe velle oēs clericos ſuos ⁊ alios p̄ť tres vel q̄tuor ⁊ notariū remouere. ⁊ ſic ſuā viſitationē incipe ⁊ cōplere. idē prior ⁊ capl'm ad ſedē ap̄licam appellarūt. Propoſitoq; hm̄ōi negocio corā nobis ⁊ auditꝭ ⁊ intellectis q̄ ꝑtes dicere voluerūt. nos ꝯſiderātes ꝙ ꝯſuetudo p̄dicta ꝯ cōem vtilitatē facultatē ꝓbationē q̄ nō eſt anguſtāda reſtringit. ꝓpter qd eciā vt ſalua. ſ. ſit rex ꝓbatio qd publice intereſt ne vitas occulteť. cautū ē iure vt curēt magiſtratꝰ teſtari. i. teſtificari volētibꝫ ſeipſos ⁊ alios teſtes vel ſignatores p̄bere. ⁊ ſtatuit generale cōciliū vt a iudicibꝫ adhibeanť pſona publica duo viri idonei q̄ acta ꝯſcribāt. q̄s q̄dā monachos p̄dictos. tn̄ ꝓpter eoꝝ ꝓfeſſionē q̄ illoꝝ ncc̄e facit funeſtā ⁊ ipſos arcet a iudicijs ⁊ publicis ſiue ciuilibꝫ actibꝫ. nec patiť. ꝓut ꝯſtō nouella declarat. niſi inq̄ſitiōis heretice prauitatis cā tabelliōis cuiꝰ vicē in hac ꝑte duo viri ꝑ ſupradictū cōciliū obtinēt officiū exercere. tn̄ q2 ſuſpecti ne ꝯ priorē aut capl'm q̄bꝫ ſubſūt q̄ corrigēda inueniunť fideliter ⁊ recte ꝯſcriberēt. attendētes q̄ꝫ qd id ep̄ali nō modicū detrahit dignitati ſi ab ep̄o q̄ dignitatē ꝓpriā ſuo īgenio augere d3. comites honoris ſui cā adhibiti abducanť. ſeq; ſolū ſuſpectꝭ q̄nq; forſitan q̄s viſitat cōmittere cōpellanť. dictā ꝯſuetudinē ꝑ quā p̄libati prior ⁊ capl'm videnť nimiū delicati tā non rōnabilē reprobamꝰ. ſꝫ ne ſit ep̄s oneroſꝰ decernimꝰ nr̄orū p̄deceſſoꝝ veſtigijs inherētes. vt cū aliq̄s ad viſitationē decetero faciēdā in eccl'ia memorata deſcēderit in viſitationis actu duas vel tres honeſtas pſonas clericali caractere inſignitas. q̄rū vna ad minꝰ ſit religioſa ordīs ſupradicti. ⁊ vnū notariū clericū ſecū habeat ⁊ nō plures. ꝯſuetudine aliq̄ obtēta ⁊ cōpoſitōe q̄libet inť ꝑtes ipſas ſuꝑ hoc in ꝯriū facta hactenus nō obſtante.

De maioritate ⁊ obediētia. ¶ Bonifa. viij.

Vnā ſanctā eccl'iam catholicā ⁊ ipſam ap̄licā vrgente fide credere cogimur ⁊ tenere: nos q2 hāc firmiť credimꝰ ⁊ ſimpl'r ꝯfitemꝰ. extra quā nec ſalꝰ eſt nec remiſſio pctōꝝ: ſpōſo in cāticis ꝓclamante. vna ē colūba mea ꝑfecta mea. vna ē m̄ris ſue electa genitricis ſue. q̄ vnū corpꝰ myſticū repn̄tat. cuius corpis caput xp̄s. xp̄i vo deꝰ. in q̄ vnꝰ dn̄s: vna fides: vnū baptiſma: vna fuit diluuij t̄pe arca noe vnā eccl'iam p̄figurans. que in vno cubito cōſūmata vnū noe videlꝫ gubernatorē habuit ⁊ rectorē. extra quē oīa ſubſiſtentia ſuꝑ terrā legimꝰ fuiſſe deleta. Hanc aūt veneramur ⁊ vnicā dicēte dn̄o in ꝓph'a. Erue a framea deꝰ aīam meam. ⁊ de manu canis vnicā meā. Pro aīa eni. i. ꝓ ſeipſo capite ſil' orauit. ⁊ corpore qd corpꝰ vnicā. ſ. eccl'iam noīauit propť ſpōſi fidei ſacroꝝ ⁊ charitatis eccl'ie vnitatē. Hec ē tunica illa dn̄i incōſutilis que ſciſſa nō fuit. ſed ſorte ꝓuenit.

Igitur eccleſie vnius ⁊ vnice vnū corpus vnū caput nō duo capita: q̄ſi monſtrū xp̄s videlꝫ ⁊ xp̄i vicariꝰ petrꝰ petriq; ſucceſſor. dicente dn̄o ip̄i petro. Paſce oues meas meas inq̄t ⁊ generaliť nō ſingulariter has vel illas. per qd cōmiſiſſe ſibi intelligitur vniuerſas. Siue g̃ greci ſiue alij ſe dicāt petro eiuſq; ſucceſſoribꝫ non eſſe cōmiſſos fateanť neceſſe ſe de ouibꝫ xp̄i nō eſſe. dicēte dn̄o in ioh'e Vnū ouile ⁊ vnicū eſſe paſtorē in hac eiuſq; poteſtate duos eſſe gladios. ſpiritualē videlicet ⁊ temporalem euangelicis dictis inſtruunť. nā dicentibus ap̄l'is. ecce gladij duo hic. in eccl'ia. ſ. cum ap̄l'i loquerenť nō reſpōdit dn̄s nimis eſſe ſed ſatis. Certe qui in poteſtate petri t̄palem gladiū eſſe negat male verbū attendit dn̄i proferentis. Conuerte gladiū tuū in vagina. Vterq; ergo in poteſtate eccl'ie ſpiritualis. ſ. gladius. ⁊ materialis. ſed is q̄dem ꝓ eccleſia ille vo ab eccl'ia exercendus. Ille ſacerdotꝭ. is manu regū ⁊ militū. ſed ad nutū ⁊ patientiam ſacerdotꝭ. oportet autē gladiū eſſe ſub gladio. ⁊ temporalē auctoritatē ſpirituali ſubijci poteſtati. Nā cum dicat ap̄l's. Nō eſt p̄tās niſi a deo q̄ autē a deo ordinata eſſent. niſi gladius eſſet ſub gladio ⁊ tāq; inferior reducereť ꝑ aliud in ſupremā. Nā ſ'm beatū dyoni. lex diuinitatis ē infima ꝑ media in ſup̄ma reduci. Non ergo ſ'm ordinē vniūſi oīa eque ac imediate. ſed infima per media inferiora ꝑ ſuperiora ad ordinē reducunť. ſpiritualē aūt ⁊ dignitate ⁊ nobilitate terre. nā quēlibet precellere poteſtatē. oportet tāto clariꝰ nos fateri. quanto ſpūalia tēporalia antecellunt qd etiam ex decimarū datiōe ⁊ benedictiōe ⁊ ſatiſfactōe ex ipſiꝰ poteſtatis acceptiōe. ex ipſarū rerū gubernatione claris oculis intuemur. Nā veritate teſtante ſpiritualis p̄tās terrenā poteſtatē inſtituere habet ⁊ iudicare ſi bōa nō fuerit ſi de eccl'ia ⁊ eccl'iaſtica poteſtate verificať vaticiniū hieremie. Ecce ꝯſtitui te hodie ſuꝑ gētes ⁊ regna ⁊ cetera que ſequunť. Ergo ſi deuiat terrena p̄tās: iudicabiť a p̄tāte ſpirituali. ſed ſi deuiat ſpiritualis. mior a ſuo ſuꝑiori. ſi vo ſupremo. a ſolo deo nō ab hoīe poterit iudicari teſtante ap̄l'o. ſpūalis hō iudicat omnia. ipſe autem a nemine iudicať. Eſt autē hec auctoritas ⁊ ſi data ſit homini vt exerceať per hoīem. nō humana ſed potius diuina p̄tās ore diuino petro data. ſibiq; ſuis ſucceſſoribꝫ in ipſo quē cōfeſſus fuit petra firmata. dicēte dn̄o in petro quodcūq; ligauerꝭ ⁊c. Quicūq; igiť huic p̄tāti a deo ſic ordinate reſiſtit: dei ordīatiōi reſiſtit. niſi duo manicheꝰ fingat eſſe principia. qd falſum ⁊ hereticū iudicamꝰ. q2 teſtāte moiſe nō in principijs ſed in principio celum deꝰ creauit ⁊ terrā. Porro ſubeſſe ro. pōn. oī humane creature declaramꝰ dicimꝰ omnino eſſe de ncc̄te ſalutis.

De dolo ⁊ contumacia. ¶ Bonifa. viij.

Rem nō nouā aggredimur. neq; viā inſolitā ambulamꝰ. ſed anterioris iuris calcatā veſtigijs p̄ntis conſtitutionis indubitato roboremus ſuffragio. ⁊ incōcuſſo munimine ſtabilimꝰ. Eſt ſiq̄dē iam ſancitū. ꝙ ꝓpoſitū publice citatiōis edictū eū artet q̄ impetit aut facit etiā ſe celando ne ad eū poſſit ꝑuenire citatio. appareatq; ꝯtumax q̄ ſic agit. qdq; in albo p̄toris hm̄ōi edicta propoſita ſue iuriſdictiōi ſubiectos arceāt ⁊ aſtringāt. magis q̄ ſi voce p̄conia q̄ innoteſcit paucis vel litteris citarenť. Jus eni qd talem modū citationis poſuit violenter p̄ſumpſiſſe credēdū eſt. vt que in eodem albo totipſiꝰ albi publicum locū frequentantiū oculis paterēt legenda ad citati noticiā deuenirent. Vn̄ ad prebendā omnibꝰ eoꝝ que ſanciunť plenā lectionem ⁊ notionē mandatur legē tabulis aut lapidibꝫ ſculptā ſcriſſime eccleſie deſcribi porticibꝫ ⁊ affigi. Premiſſis igiť in debitam cōſiderationē deductis ac in lance irrefragabilis rōnis appenſis. Nos qui vniuerſo diſponēte dn̄o p̄eeſſe dignoſcimur. volentes ꝑ hanc nouellam ꝯſtitutionē

aliquid circa predicta ſtatutū expreſſius inueniri, decla-
ramꝰ de fratrum noſtroꝝ conſilio, ⁊ nihilominꝰ hoc edi-
cto perpetuo valituro firmamus ⁊ ſtatuimꝰ, vt citatões
auctoritate aplica de quibuſcūqꝫ pſonis vndecūqꝫ ⁊ vbi
cūqꝫ ſint cuiuſcūqꝫ ſtatus dignitatis vel preeminētie ec
cleſiaſtice vel mūdane, etiā ſi impiali vel regali fulgeant
dignitate, preſertim ſi impediāt vel faciant ꝑ ſe vel ꝑ ali
os quoquo mō: ne citatões ipe ad eos perueniāt ex q̄cū-
qꝫ cā faciende aut citandoꝝ domicilia ſiue loca tute vel li
bere adiri nō poſſint, cū prout ſcriptum ē exiſtimare de-
beamꝰ an eo ire liceat vbi ē citatio facienda, ꝑinde adin-
ſtar edictoꝝ prefatoꝝ, ꝓpoſitorum in albo pretoris etiam
extra ſolēnes dies in quibꝫ romani pontifices ſuos face
re cōſueuerūt generales proceſſus publice id vobis ſpe-
cialiter ⁊ ex certa ſciētia iubentibꝰ facte in audientia litte
rarū noſtrarū aut in aula noſtri palacij poſtmodū affigē
de ianuis maioris eccl'ie loci in quo romana cōis omniū
xpiani populi nationū reſidebit curia vt cunctis poſſint
patere: ⁊ ita deferre citatis valeāt: ac arceāt citatos poſt
terminū lapſum, q̄m cōſiderata locoꝝ diſtantia volumꝰ
citationibꝫ ipſis competentē apponi, ſicut ſi eos pſonalr̄
apprehendiſſent, nō ob, aliquibꝫ priuilegijs indulgētijs
⁊ litteris aplicis generalibus aut ſpecialibꝫ quibuſcūqꝫ
perſonis pōtificali impperiali regali vl' alia eccleſiaſtica
ſeu mūdana dignitate ꝑditis: alijſqꝫ inferioribus eccle-
ſijs monaſterijs locꝭ collegijs ⁊ vniuerſitatibꝫ in quacū-
qꝫ forma verboꝝ cōceſſis per que taliū citationū effectꝰ
poſſit q̄uolibet impediri etiā ſi de ipſis ⁊ eoꝝ totis teno
ribus de verbo ad verbū, aut de proprijs noībus perſo-
natū monaſterioꝝ eccleſiarum locoꝝ illoꝝ quibus conce
dunr̄ vel eoꝝ ordinibus aut dignitatibꝫ oporteat in no-
ſtris litteris fieri mentionē.

De prebendis ⁊ dignitatibus.

IOhannes eps ſeruus ſeruoꝝ dei ad perpe-
tuā rei memoriā. Execrabilis quorundā tam
religioſoꝝ q̄ ſecularium ambitio: que ſemꝑ plꝰ
ambiēs eo magis fit inſatiabilis quo ſibi ampliꝰ indul-
ger̄, ⁊ improbitas iportuna petentiū a nobis ⁊ ꝑdeceſſo-
ribꝰ noſtris ro. pon. nō tam obtinuiſſe q̄ extorſiſſe plerū
qꝫ noſcir̄, ⁊ vnꝰ interdū etiā ad vnū beneficiū eccleſiaſti-
cū minꝰ idoneus in diuerſis eccleſijs nedū vicinis ſed ab
inuicē longe diſtantibꝫ, imo nōnūqꝫ in diuerſoꝝ regno-
rū partibus ſituatis plures q̄ duas aut tres vl' plures
etiā dignitates pſonatus officia: ſeu prioratꝰ aut diuerſa
bñficia eccleſiaſtica curam animarū habentia poſſit di-
ſpenſatiue, cū al's nō liceret de iure cōi recipere ac ſil' lici
te retinere. Vñ inter cetera incōuenientia ſubſcripta ſe-
quunr̄, ꝙ interdum videlicꝫ vnus qui vnicū q̄uis mo
dicum vix officium impletur ſufficeret plurimorum ſi-
bi vendicat ſtipendia, que multꝭ litteratis viris vite pu-
ritate ac teſtimonio bone fame pollentibꝫ qui mendicāt
poſſint abunde ſufficere equa diſtributiōe collata, habē-
tibus ipſa parar̄ vagandi materia diuinꝰ cultus minuir̄
hoſpitalitas in ipſis bñficijs debita nō ſeruar̄, ⁊ dū non
ſunt ſui in vnaquaqꝫ regione rectores eccleſiarū detrahi
tur cōmodis ⁊ honori, q̄ carentes defenſionū auxilio in
iuribꝫ ſuis ⁊ libertatibꝫ multiplicir̄ collabunr̄, ruinis pa
tent edificia nobilia, que magnificentia extruxerat deceſ
ſoꝝ ⁊ quod amariꝰ ē dolendū aīarum cura negligir̄ ac vi
cioꝝ ſentibus fometum pericloſe prebet̄. Nos itaqꝫ tot
malis tātiſqꝫ diſcriminibꝫ occurrere cupiētes oēs ⁊ ſin-
gulas diſpenſatiōes ſuꝑ receptiōe ⁊ retentione plurium
dignitatū pſonatuū adminiſtrationū officioꝝ prioratuū
aut beneficioꝝ quibꝫ cura aīarū ſit annexa ſub quacūqꝫ
forma vel expreſſiōe verboꝝ a nobis vel dictis pre. n. cui
cūqꝫ pſone cōceſſas. ¶ Cardinalibus tñ ſancte ro. ec. q̄
circa nos vniuerſali eccleſie ſeruiēdo ſingularum eccl'ia-

rum cōmoditatibus ſe ipendunt, ac regū filijs qui ꝓpter
ſublimitatē eoꝝ ⁊ generis claritatē ſunt potiori ꝑrogati-
ua ⁊ grā extollendi dūtaxat exceptis deliberatiōe ſuper
hꝭ cum fratribꝫ noſtris habita diligenti de ipſoꝝ conſilio
⁊ ex certa nr̄a ſcientia in forma ſubſcripta duximꝰ taliter
moderādas ꝙ per moderationē nr̄am effrenatam circa
eaſdē perſonas taliū beneficioꝝ multitudinē refrenemꝰ
ipſiqꝫ ipetrātes fructu diſpenſationū hmōi talir̄ nō fru
ſtrenr̄. ¶ Statuimꝰ itaqꝫ ⁊ de fratrū ipſoꝝ conſilio or-
dinamus, ꝙ obtinētes nūc ex diſpenſatōe legittima plu
ralitate hmōi dignitatū perſonatuū officioꝝ aut priora-
tuū ſeu bñficioꝝ que al's abſqꝫ diſpenſatiōe obtinere ne-
quibāt, vnū tm̄ ex dignitatibꝰ perſonatibꝫ prioratibꝫ offi
cijs eccleſijs vel beneficijs hmōi quibus iminet aīaꝝ cu-
ra cū dignitate pſonatu vel officio prioratu eccl'ia vel bñ
ficio ſine cura que haberi maluerint ꝓtextu diſpēſatiōis
ſufficientis circa id eiſdē indulte poſſint licite retinere, q̄
tñ teneanr̄ eligere infra menſem numerādū a tꝑe noticie
ꝯſtōnis iſtius, ceteris bñficijs cuꝫ cura vel ſine cura qui
ipſiꝰ diſpenſationis ꝓtextu tenebāt, ⁊ que al's non pote-
rāt de iure abſqꝫ diſpenſatiōe licite retinere q̄ nos exnūc
vacare decernimꝰ, corā ordinarijs ſub teſtimonio publi-
co infra idē tempꝰ verbaliter ⁊ realiter cum effectu dimiſ
ſis abſqꝫ eo ꝙ ad illa nūqꝫ ſine noua collatiōe ab eo q̄ fa-
cere poterit facienda redire aut eoꝝ adminiſtratiōi ſe im
miſcere ꝓſumāt, alioqn tam his q̄ alijs oībus bñficijs q̄
virtute huiuſmodi nr̄e moderationis retinere poterant
vt prefertur ſint ipſo iure priuati ⁊ prorſus inabiles ad
ſimilia beneficia obtinenda. Per hoc autē his qui digni
tates perſonatꝰ vel officia aut alia beneficia curā anima-
rū habentia ex diſpenſatiōe que ius tribuat iuxta nr̄am
moderationē preſcriptā obtinēt ⁊ alia ſil'ia beneficia que
noſtroꝝ vel eorundē predeceſſoꝝ auctoritate litteratum
expectāt cū quibus ē vt illa cū vocauerit recipe ⁊ vna cū
obtentꝭ licite retinere valeant diſpenſatū, nolumꝰ dero
gari, qn ea dū vacabūt infra dicti tꝑis ſpaciū poſſit elige
re ⁊ dimiſſis alijs recipe in forma ꝓſcripta ac licite retine
re penas ſil'es incurſuri qui hmōi nr̄e ꝓſumpſerint ꝯtre
ſanctiōi. Porro qꝛ q̄rundā oculos ſic auare cupiditatis
viciū excecauit, ꝙ plura talia bñficia ſil' abſqꝫ diſpēſatiōe
canonica retinere ꝓſumāt. ¶ Nos de illis pñti decreto
ſtatuimꝰ, vt oīa ⁊ ſingula bñficia ſic detētaillo tñ retento
ꝙ vltimo recepint dūmō in eo ex collatōe canonica cōpe
tat ius eiſdē infra tꝑs vt ꝓmittir̄ limitatū vbo vel facto,
ac ſine fraude corā ordinarijs ſub teſtimonio ſil'r publica
dimittere teneanr̄, ꝙ ſi non fecerint etiā illo ſint ipſo iure
priuati in q̄ ius eis al's cōpetebat, ⁊ inabiles penitꝰ ad q̄
cūqꝫ eccl'iaſtica bñficia obtinēda cenſeanr̄. Qui vō dein
ceps recepint dignitateꝫ vel pſonatū ſeu offm̄ aut aliud
bñficiū curā aīaꝝ hñs annexā ſi antea ſil'e bñficiū obtine
bāt, illud q̄ ipſo iure poſtqꝫ ſcđi poſſeſſionē habuerint vl'
ꝑ eos oī dolo et fraude ceſſantibꝫ q̄minꝰ habeāt ſteterint
priuati noſcanr̄ abſqꝫ more diſpēdio in ordiarioꝝ manibꝫ
dimittere debeāt pari mō, alioqn extūc ſint ipō iur̄ ſcđo
priuati, ⁊ nedū ad ſacros ſuſcipiēdos ordines, q̄neciā ad
habēdū q̄dcūqꝫ aliud bñficiū eccl'iaſticū iabiles reputer̄
Que oīa ⁊ ſingula bñficia vacatura vt premittir̄ vel di-
miſſa nr̄e ⁊ ſedis aplice diſpēſatōi de frm nr̄oꝝ cōſilio re
ſeruamꝰ. ¶ Inhibētes ne q̄s pret̄ romanū pōtificē q̄cū
qꝫ ſit ſuꝑ hꝭ auctē munitꝰ vel hmōi bñficij diſponere, vel
circa illa per viā ꝑmutatiōis vel al's innouare q̄q̄ mō ꝑ-
ſumat. Nos eni ſi ſecꝰ actū ſe attētatū fuerit: irritū decer
nimꝰ ⁊ inane. Cetēꝝ ordiarios intelligimꝰ in caſibꝫ ſupra
dictꝭ epos in q̄rū ciuitatibꝫ ⁊ dyocesibꝫ ꝯſiſtūt bñficia ſeu
aliq̄d eoꝝ q̄ debēt ſm ꝓmiſſa dimitti, aut ipſi q̄ ea debēt
dimittere cōmorār̄, vel eccl'ijs cathedralibꝰ vacañ, capl'a
earundē ⁊ ijdē de bñficijs tā dimiſſis q̄ vt ꝓmittir̄ ꝑdictꝭ

nos vel apl̃i cã ſedẽ certificare ſtudeãt ꝙ̃ primũ comode
ꝑ oterũt indilate, vt de illis ſalubriter diſponere valea⸗
mus. ¶ Quantũ aũt ad modificationẽ attinet antefa
tã, illa dũtaxat ⁊ nõ alia bñficia eccl̃iaſtica q̃cũq; noĩe nũ
cupenť curã aĩarũ habere cẽſemꝰ q̃ parochias hñt in qui
bus ẽ aĩaꝝ cura, non ꝑ vicarios ꝑpetuos ſed ꝑ rectores ⁊
miniſtros bñficioꝝ ipſoꝝ vel illoꝝ tꝑales vicarios exercẽ
da, necnõ etiã illa q̃rũ miniſtris rõe bñficioꝝ hmõi cõpe
tit viſitare inq̃rere: ꝓcurationẽ recipe: ſuſpẽdere: excõica
re ſeu ab excõicatiõis ⁊ ſuſpenſiõis ſententijs abſoluere
de ↄ̃ſuetudine vel de iure, iuribꝫ alijs de aĩaꝝ cura loq̃n
tibꝰ in ſuo robore q̃ ad cetera ꝑmanſur. Nulli ẽ oĩno ho⸗
minũ lꝫ hanc paginã nr̃oꝝ moderatõis ſtatutoꝝ ↄ̃ſtõem
reſeruationis inhibitiõis ⁊ voluntat infringere vel ei au⸗
ſu temerario ↄ̃ire. ſi q̃s aũt hoc attẽtare p̃ſumpſerit indi
gnationẽ oĩpotent dei ⁊ btõꝝ petri ⁊ pauli apl̃oꝝ eius ſe
nouerit incurſurũ. Data auinione. xiij. kalen. decẽ.
pontificatꝰ nr̃i anno ſc̓do.

De ſepulturis.

Ereſtãde feriatis abuſuꝫ ¶ Bonifa. viij.
quẽ in q̃dã mõ horribili nõnulli fideles ĩpro⸗
uide ꝓſequũť. nos pie intentiõis ducti ꝓpoſi
to ne abuſus p̃dicti ſeuitia vlteriꝰ corpa humana dilace⸗
ret, menteſq; fideliũ horrore cõmoueat ⁊ turbet auditũ.
digne decreuimꝰ abolẽdũ. ¶ Prefati nãq; fideles hu
ius ſue ĩprobãde vtiq; ↄ̃ſuetudis vicio intendentes. ſi q̃
ꝙ̃ ex eis genere nobilis vel dignitat titulo inſigniť, p̃ſer
tim extra ſuarũ patriũ limites debitũ nature ꝑſoluat in
ſuis vel alijs remot ꝑtibꝫ ſepultura electa defũcti corpꝰ
ex q̃dam ĩpie pietatis affectu truculenť exterãt, ac illud
mẽbratim vel in fruſtra ĩmaniť concidentes ea ſubſeq̃nť
aq̃s ĩmerſa exponũt, ignibꝫ decoquẽda, ⁊ tãdẽ ab oſſibꝫ
tegimẽto carnis excuſſo eadẽ ad ꝑtes p̃dictas mittũt ſeu
deferũt tumulãda, qꝺ nõ ſolũ diuine maieſtat ↄ̃ſpectui
abominabile plurimũ reddiť ſed etiã hũane ↄ̃ſideratio⸗
nis obtuitibꝫ occurrit vehementiꝰ abhorrendũ. Volen⸗
tes igiť ꝓut officij nr̃i debitũ exigit illud in hac ꝑte reme
diũ adhibere, ꝑ qꝺ tante abominatiõis tãteq; ĩmanitat
⁊ ĩpietatis abuſꝰ penitꝰ deleať nec extẽdať ad alios apl̃i⸗
ca auc̃te ſtatuimꝰ ⁊ etiã ordinamus, vt cũ q̃s ⁊ cuiuſcũq;
ſtatꝰ aut generis ſeu dignitatis extiterit in ciuitatibꝫ ter
ris ſeu loc in q̃bꝫ catholice fidei cultꝰ viget diẽ decetero
claudẽt extremũ circa corpa defunctoꝝ hmõi abuſꝰ vel ſi
milis nullatenꝰ obſueť, nec fideliũ manꝰ tãta ĩmanitate
fedenť, ſed vt defunctoꝝ corpa ſic ĩpie ac crudeliť nõ tra
ctenť, deferanť ad loca in q̃bꝫ viuentes elegerint ſepeliri
aut in ciuitate caſtro vel loco vbi deceſſerint vel loco vi⸗
cino eccl̃iaſtice ſepulture tradanť, ita ꝙ demũ incinerat
corporibꝫ aut alias vbi ſepulturã elegerit deportenť ⁊ ſe⸗
peliant in eis, alioq̃n p̃dicti defũcti executor vel executo⸗
res aut familiares eiꝰ ſeu q̃uis alij cuiuſcũq; ordinis cõ
ditiõis ſtatꝰ aut gradꝰ fuerit etiã ſi põtificali dignitate p̃
fulgeãt q̃ ↄ̃ huiꝰ nr̃i ſtatuti ⁊ ordinatiõis tenorẽ p̃ſũpſe⸗
rint defũctoꝝ corpa ſic inhũaniť ⁊ crudeliť ꝑtractare vel
facere ꝑtractari excõicationis ſniam quã ex nũc in ipſos
ꝓferimꝰ ipſo facto ſe nouerit incũſuros, a q̃ nõ niſi ꝑ apo
ſtolicã ſedẽ preť ꝙ̃ in mort articulo poſſint abſolutõnis
bñficiũ obtinere. Et nihilominꝰ ille cuiꝰ corpꝰ ſic inhũa⸗
ne tractatũ fuerit eccl̃iaſtica careat ſepultura.

De decimis ⁊ primitijs. ¶ Bonifa. viij. collectori de
cime.

Eclarationes q̃s in negocio ꝑ nos
nuꝑ ĩpoſite, ꝑ proſecutõe guerre ac negocij re
gni ſicilie ↄ̃ hoſtes eccl̃ijs ⁊ ꝑſonis eccl̃iaſtic
ꝑ totã italiã ⁊c̃ ↄ̃ſtitutis volumꝰ obſuari. cu
ius q̃dẽ decĩe in illis ꝑtibꝫ te ſuꝑintẽdentẽ ſeu collectorẽ
duximꝰ deputandũ, tales ſũt de redditibꝫ ⁊ ꝓuentibꝫ le⸗
proſarũ domoꝝ ⁊ hoſpitaliũ pauperũ ↄ̃ſũtunť pauperũ
q̃ in vſꝰ leproſoꝝ infirmoꝝ ⁊ pauperũ ↄ̃ſũtunť: decĩa non
ſolueť. Moniales aũt alieq; regl̃ares ꝑſone q̃rũ redditꝰ ⁊ ꝓuen
tus eccl̃iaſtici adeo ſũt tenues ⁊ exiles ꝙ de ill ſuſtẽtari nõ pñt,
ſed ꝓ habendo vite ſue ſuſtentationẽ neceſſe hñt publice mẽdi⸗
care ⁊ elemoſinas publice petere, dictã decimã nõ ꝑſoluẽt. Se⸗
culares q̃ꝫ clerici q̃rũ eccl̃iaſtici redditibꝫ ⁊ ꝓuentꝰ annui ſũmã
vij florenoꝝ auri nõ excedũt eandẽ decimã non preſtabũt. Si
vo vna ꝑſona plura habeat beneficia q̃rũ nullũ ꝑ ſe acceptũ di
ctã ſũmã, vij, florenoꝝ auri annuati attigat, ſil tñ collecta in mi⸗
nimis ꝓuentibꝫ ſũmam memoratã excedãt, q̃tq̃t vel q̃ntũcũq;
modica fuerint, de omnibꝫ ⁊ ſingulis decima ꝑſolueť, Sed non
ſolueť de pictãtijs mõachoꝝ, ſilr de his q̃ a xp̃ifidelibꝫ relinquũ
tur eccl̃ijs, vt ex eis ꝑpetui emanť redditꝰ. ¶ Itẽ de exẽnijs p̃
latis ⁊ alijs ꝑſonis eccl̃iaſticis liberaliť factis decima nõ ſolueť
Soluentiũ decimã electiõi ſeu arbitrio cõmittiť, vtꝝ ipſam ve⸗
lim ſoluere ꝑ totũ tꝑs qꝺ durabit decima ꝓ rata ꝓuẽtuũ quos
ſingul annis dicti tꝑis ipſos ꝑcipe ↄ̃tigerit, an ꝑ ipm̃ tꝑs ꝓ ra⸗
ta cõis eſtimatiõis, ꝓuentuũ eorũdẽ. Sed vna via electa non
licebit alicui variare ad aliã recurrẽdo. Et fiat ⁊ redigať ꝑ colle
ctores in ſcript electio hmõi exp̃ſſe in p̃ia ſolutiõe decĩe ſupra⸗
dicte, alioq̃n iuxta extimationẽ cõem ꝑ totũ tꝑs ſoluere tenebũ
tur. ¶ Declaramꝰ autẽ ꝙ hi q̃ elegerint ſoluere decimã ꝓ ra⸗
ta q̃ percepint annuatim vẽdat ꝓuentꝰ bñficioꝝ ſuoꝝ q̃ ꝑſonalr
reſidentiã nõ req̃rũt ⁊ ſoluẽt decimaꝫ ꝓ ſolo p̃cio qꝺ recipent de
eiſdẽ, dũ tñ ↄ̃ hoc in fraudẽ decime nihil oĩo agať. Sed eccl̃iaſti
ca ꝑſona q̃ in eccl̃ia ſua vel bñficio qꝺ reſidentiã ꝑſonaleꝫ req̃rit
nõ reſidet, ſed facit in eodẽ ꝑ firmariũ vel vicariũ deſeruiri de⸗
putãdo ipſi vicario vel firmario certã ſuoꝝ prouẽtuũ portionẽ
nõ deducet vicariatꝰ ſeu firmarij, ſed de vniũſis ipſiꝰ vel bñficij
prouentibꝫ decimã exhibebit. ¶ Declaramꝰ autẽ ꝙ de ſiluis
vel nemoribꝫ q̃ nõ ↄ̃ſueuerũt vendi nihil ſolueť. niſi forte aliq̃d
de illis venditũ fuerit durãte decima, ⁊ tũc eſtimabiť q̃ꝝtum va
lere debẽt annui redditꝰ ꝑs vendita ſꝫm aſſiſiã q̃ ↄ̃ſueuit fieri de
nemoribꝰ in ꝑtibꝫ illis in q̃bꝫ nemus ſitũ fuerit ⁊ de ſola eſtima
tione decima ꝑſolueť, ⁊ niſi de eo qꝺ ꝑciperet de dict ſiluis ſeu
nemoribꝫ q̃ vendi nõ ↄ̃ſueuerũt niſi forte vendanť durante de⸗
cima ex vẽditiõe paſcuagij ſeu herbagij aut alteriꝰ ↄ̃ſilis ꝓuen⸗
tus eorũdẽ nemoꝝ ⁊ ſiluarũ, ⁊ ſi nõ vẽdãť huiꝰ paſcuagia ⁊ ſilia
nõ ſolueť decima de his, ita tñ ꝙ in fraude decĩe nihil ↄ̃ hoc at⸗
tẽteť, ideq; de paſcuis herbagijs ⁊ ↄ̃ſilibꝫ obuentionibꝫ ſiluarũ
volumꝰ obſeruari. De ſtagnis ⁊ piſcarij decima ſic ſolueť, vide
lꝫ ꝙ fiat relatio de nũero annoꝝ quibꝫ añ venditionẽ vltima vẽ
dita nõ fuerũt ad q̃ntitatẽ p̃cij ex ipſa venditõe vltĩa recepti, vt
p̃cio diuiſo in ꝑtes ſꝫm ãnoꝝ terminũ durãte decima ſolueť de⸗
cima ipſa de tot ꝑtibꝫ p̃cij ex ipſa vẽditiõe recepti q̃t fuerũt ãni
p̃dicti, vt ſi forte fũt q̃nq; anni elapſi ex q̃ fuerat ſtagnũ venditũ
⁊ tũc vẽdať ꝓ, c, flore, fiãt de p̃cio q̃nq; ꝑtes. vt ꝓ tribꝫ ãnis q̃bꝫ
durabit decĩa ſolueť ipſa decĩa de tribꝫ ꝑtibꝫ p̃cij tm̃, videlꝫ de
lx, florenis, ⁊ multiplicabunť ⁊ minuenť ꝑtes p̃cij ꝓut plures ⁊
pauciores fuerint dicti anni. De piſcarijs aũt fluminũ ⁊ lacuũ
⁊ venatõibꝫ, ſi vẽdanť ⁊ ſiluis ceduis idẽ qꝺ de ſtagnis fiet. De
piſcibꝰ ſtagnoꝝ vel beluis garrenaꝝ, q̃s ꝓ vſu vel eſu ſuo cõſumi
vel ſine fraude donari ↄ̃tigerit: decĩa non ſolueť. Et q2 nõnulli
obtinẽt a mõaſterijs ⁊ eccl̃ijs prioratꝰ grangias domos redditꝰ
pẽſiões ⁊ cẽſꝰ in ſoluẽda de his decĩa credimꝰ diſtinguẽdũ, vi
delꝫ an talia in bñficiũ hẽanť, an ex ↄ̃ctu an ex mera grã, ſiue h̾
ſit cõceſſuꝫ ꝑ ſe, ap, ſiue ꝑ ipſoꝝ mõaſterioꝝ vel eccl̃iaꝝ ꝑſonas d̾
illoꝝ ꝓuẽtibꝰ ſolueť decĩa. Cũ autẽ obtinenť talia ex ↄ̃ctu, puta
ad pẽſionẽ vel firmã annuã in q̃ nõ eſt facta grã obtinẽti, ſꝫ in h̾
vterq; ↄ̃hentiũ ſtuduit ↄ̃ditionẽ ſuã facere melioreꝫ, ꝑceptores
pẽſiõis vel firme de ipſa pẽſiõe vl firma decimã exhibebũt. Si
aũt q̃s añ vel poſt ↄ̃ceſſionẽ huiꝰ decĩe ad vitã ꝓpriã emit ꝓuẽtꝰ
prioratꝰ vl alioꝝ p̃dictoꝝ ꝓ aliq̃ pecunia, ita ꝙ in h̾ ei ſcienť grã
nõ ẽ facta, ↄ̃ſiderabiť q̃ntũ eſtĩatiõe cõi valeãt annui ꝓuẽtꝰ prio
ratꝰ grãgie domos terraꝝ ſeu reddituũ hmõi, ⁊ ſꝫm h̾ ab ill q̃rũ
ẽ hoꝝ ꝓprietas q̃ inde p̃ciũ ꝓ futuro tꝑe recepint ꝑ tres ãnos de
cima exhibeť. Si aũt in his grã facta ſit obtinẽtibꝰ, q2 ſciẽter ꝓ
minori p̃cio ꝙ̃ valeãt ſũt talia vẽdita vel locata, ipſi obtinẽtes ⁊

⁊ nõ monaſteriũ vel eccleſia de illo in ꝗ gratia facta ẽ ipſis, ⁊ de
reliquo illi quoꝝ eſt proprietas decimam exhibebunt. Si autẽ
perſonis aliquibꝰ pro iuſta mercede ſeu remuneratione labo-
ris vel obſequij preſtiti vel preſtandi talia ſũt cõceſſa. hi quo-
rũ illorum proprietas in decimatione prouentuũ ſuorum, etiã
horum prouentꝰ merito numerabunt, ⁊ de illis ſicut de alijs q̃s
pro certis ſuis vtilitatibus expendũt decimam exhibebũt. ꝙ ſi
hoc per illos que ea obtinent nec in aliud ſunt tranſlata, qꝛ res
tranſit cũ onere ſuo, etiam circa illos que prediximꝰ ſeruabunt.
Nec deducent expenſe q̃ pro monachis q̃ in talibꝰ prioratibus
grangijs ſeu domibꝰ in bñficium ſeu ex mera gratia conceſſis
ex pacto teneri debẽt fieri dignoſcunt. Expẽſe autem illoꝝ mo-
nachoꝝ vel perſonarum que teneri debẽt ex pacto prioratibus
grangijs ſeu domibꝰ ad iuſtam firmam ſeu penſionẽ conceſſis.
ſiue determinate fuerint ſiue nõ. eſtimabunt eſtimatiõe cõmu-
ni, ⁊ talem eſtimationẽ monaſteria vel eccleſia cuiꝰ illoꝝ eſt pro-
prietas cũ ſuis prouentibꝰ decimabit. Prelati de procuratio-
nibus quas in victualibꝰ percipiunt: decimam non perſoluẽt.
Sed qui eis preſtant huiuſmodi victualia in decimatiõe ſuoꝝ
prouentuũ ⁊ reddituũ numerabunt ⁊ ſoluent decimam de eiſ-
dem. De illis autẽ procurationibꝰ quas prelati in pecunia nu-
merata rite ꝑcipiũt ab antiquo ⁊ q̃s ꝑcipent etiam ſi nõ viſita-
rẽt: decimam preſtare tenent. ¶ Prelatꝰ aũt qui procuratio-
nẽ quã ſine viſitatõe potuit de iure ꝑcipere in pecunia numera-
ta remittit, qꝛ remittit qđ ſibi debetur ⁊ de q̃ ſoluiſſet decimam
ſi recepiſſet illud tenet ex tali procuratiõe decimã exhibere. Si
ꝟo procurationẽ quam tñ in victualibus lꝫ ꝑcipi fortaſſe remit-
tit pſona eccleſiaſtica cui remiſſio facta ẽ. huiuſmodi victualia
cum alijs prouentibꝰ ſuis cum ſoluet decimã eſtimabit. cũ etiã
ſi nõ eſſet remiſſa hoc facere teneret. In ſoluẽdo decimam ſu-
pradictam ſole expenſe neceſſarie que fiũt in re ex qua fructꝰ per-
cipiunt arando colendo ⁊ colligẽdo fructus: ſine quibꝰ non poſ-
ſunt inde fructꝰ percipi deducent. Expẽſe autem que fiũt in ca-
ſtroꝝ cuſtodibus cum ſint extra rẽ, vel etiam in edificijs cõſtru-
endis nullatenꝰ deducent. Sic nec ille que in villis tuẽdis fie-
rẽt in guerris ſeu etiam caualcat. De his quoq; que conſiſtũt
in iuriſdictiõe mero imperio regalibꝰ atq; ſimilibꝰ ſoluet deci-
ma deductis ſalarijs moderatis que ante conceſſionẽ decime
cõſueuerũt ſolui iudicibus ⁊ officialibꝰ ſimilibuſq; perſonis ſi-
ne quibꝰ iuriſdictio ⁊ cetera ſilia nequeunt expediri. ita tñ ꝙ in
fraudem decime nihil cõtra hoc penitꝰ attẽtetur. Sed expenſe
officialium iudicũ ⁊ cõſimilium perſonarũ facte in veſtibus ſi-
ue victualibus minime deducentur. ſicut nec alie expenſe ſimi-
les facte circa familiam prelatorũ. Ratione autem eris alieni
quo perſona ſoluens decimam obligata conſiſtit nihil decima
minuetur. etiã ſi certe res eccleſiaſtice propter hoc a quoq; fue-
rint obligate. ¶ Item de furnis ⁊ de molendinis decima pre-
ſtabitur. Soluetur autem de oblationibus ſiue fiant pro bene-
dictione nubentium ſiue pro exequijs mortuoꝝ. Nec nõ de ꝓ-
uentibus ſigilloꝝ prelatorum. ⁊ de emendis que ab excõmuni-
catis recipiuntur. De legatis quoq; ſibi ⁊ alijs perſonis eccle-
ſiaſticis nõ perſonarum ſed eccleſiarum vel officioꝝ ratione re-
lictis. decima perſoluetur. Pro decima ſupradicta non exhibe-
tur pecunia. niſi illa cõmunit curreret de mandato domini ter-
re. ⁊ quo eſt moneta in locis in quibꝰ conſiſtent fructus ⁊ reddi-
tus vnde decima pſoluet. nec aliqui pecuniã cãbire cogent eã-
dẽ. Sed ſi ex ꝓbabilibꝰ ſeu veriſiſibus ꝓſumptionibꝰ appatue-
rit pẽſatis eis prouentibꝰ minꝰ debito notabiliter decima pſol-
uiſſe. ita ꝙ ſuper hoc merito ſuſpectꝰ debeat reputari ex officio
nr̃o ꝑ viros idoneos deputãdos a nobis faciemꝰ inquiri ab il-
lis q̃ ſuper hoc ſcire valeãt veritatẽ. videlꝫ de cõſilio dyoceſani
epĩ vel alicuiꝰ deputãdi ab ipſo ſi ſit eius ſubditꝰ ⁊ non aliter. ſi
ep̃s ipſe vel deputatꝰ ab eo cõmode poſſit haberi ⁊ tunc demũ
⁊ non priꝰ ille cuius prouentꝰ fuerint taliter eſtimati pro eo ꝙ
minꝰ ſolueret etiam nominatim excõmunicabit ſi eiꝰ contuma-
cia exegerit ⁊ viſum fuerit expedire. ¶ Epiſcopi autem ⁊ ab-
bates ceteriq; perſone eccleſiaſtice honorabiles non ſuſpecte ꝓ-
prie cõſcientie relinquantur. ita ꝙ ſufficiat quo ad tales
excõmunicationis ſententia que in nullo modo ſoluẽtes
vel ſcientes adhibẽtes fraudem vel maliciam circa ipſiꝰ
decime ſolutionẽ generaliter proferet. Sup his aũt fiet
cõpulſio per cenſurã eccleſiaſticã prout nobis ⁊ illi cui hꝫ
cõmittendum duxerimꝰ viſum fuerit expedire. Profe-
ret autem ſi expediens viſum fuerit excõicatio generali-
ter vel ſpecialiter in eos. q̃ contra ſolutionem decime vel
ſuorum eſtimationem prouentuũ cum fuerit facienda.
fraudem vel maliciam ſcienter duxerit adhibendam. Fi-
at autem ſolutio decime nõ ex ipſis rebꝰ que percipiun-
tur de prouentibꝰ ſed in pecunia numerata. Soluet aũt
decima illis quos ad hec cõtigerit deputari. Rector pro-
chialis qui vrgẽte neceſſitate cure eccleſie. puta qꝛ ipſe re-
ſidere perſonaliter in eadẽ per ſe non ſufficeret ipſi cure
propter multitudinem ꝑochianoꝝ vel diffuſionẽ ꝑo-
chie ſue. ſed neceſſe habet vnũ vel duos vel plures capel-
lanos conducere. ⁊ eis propter victũ ſalariũ conſtituere
ſalariũ huiuſmodi poterit in decime ſolutione deducere
ſed ratione victꝰ capellanorũ ipſorum aliquid non dedu-
cet. Qđ ſi in diuerſis ciuitatibꝰ ⁊ dyoceſibus diuerſa be-
neficia obtineat. de vnoquoq; bñficio in ciuitate vel dyo-
ceſi in qua illud fuerit. decima perſoluet. De elemoſinis
ꝟo ſeu oblationibꝰ datꝭ ad opus fabrice. maxime de his
oblationibꝰ que in ciuitatibꝰ ⁊ aliquibꝰ caſtris ⁊ locis di-
ctarũ prouinciarum in ceteris feſtiuitatibꝰ in candelis ⁊
alijs conſueuerũt dari ⁊ offerri ad opꝰ fabrice deputatis
decima nõ ſoluet. Similiter nec de illis oblationibꝰ que
colligunt interdum per laicos q̃ conſortiales dicuntur. ⁊
interdũ per clericos ⁊ que ad opꝰ conſortij reducunt offe-
runt. vt luminaria in eccleſia cruces ⁊ calices fiant ⁊ re-
parent. ⁊ etiam ex illis pauperibꝰ ſubueniat ⁊ ſepeliant
corpora pauperũ defunctorum. Prelati aũt ⁊ clerici ecu-
les cuiuſcũq; conditionis aut dignitatis exiſtãt. de ſuis
prouentibꝰ eccleſiaſticis decima perſoluetur. Ille quoq;
expenſe que fiunt pro foſſatis ⁊ alias pro terris edifican-
dis. vt vberiores fructus producant. et ille que fiunt in
conſeruandis ⁊ reparandis edificijs molendinorum do-
morum ſeu apothecarum ⁊ ſimilium ex quibus fructus
⁊ penſiões recipiuntur. ⁊ niſi reparentur fructus ex eis
percipi non valent. de decima huiuſmodi minime dedu-
centur. Nec etiam ille que fiunt pro cuſtodia caſtrorum:
q̃uis fiant licet maiore ſolito. Inſuper de oblationibus
minutiſſimis quas percipiũt eccleſiaſtice perſone ratio-
ne eccleſiarum ſuarum pro ſepulturis ⁊ dandis peniten-
tijs decima perſoluetur. Et qꝛ non occurrit nobis quin
quotidiane diſtributiones prouentus eccleſiaſtici. ſiue
de diſtributionibus que dantur in horis canonicis pre-
ſentibus debere ſolui decima declaramus. Illi quoq; q̃
deputati fuerint ad collectionem decime cum eis qui de-
berent ſoluere decimam de aliqua certa ſumma ſoluen-
da. pro decima nequeunt conuenire. De fructibꝰ arbo-
rum ⁊ hortorũ ſoluetur decima. De his autem que con-
ſumuntur vſu vel eſu animalium. ſi ſint eccleſiarum ſol-
uetur decima deductis expenſis neceſſarijs q̃ fiunt pro
cuſtodia. Si vero ſunt perſonarum: decima non ſolue-
tur. Tu ergo in his ſolum deum ⁊ iuſticiam pro premiſ-
ſis pre oculis habens ex predictis declarationibꝰ in deci-
dendis huiuſmodi dubitationibꝰ que pro parte leuiter
decidi poterũt informationem accipias. Super maiori-
bus vero deciſionem apoſtolici oraculi expetas et expe-
ctes. Volumus quoq; ⁊ preſentiũ tibi auctoritate man-
damus. vt in vnamquãq; perſonã eccleſiaſticam depu-
tatarum tibi partium cuiuſcunq; ordinis conditiõis vel
dignitatis exiſtat. que decimam ipſã nullo mõ vel non
integre ſcienter aut nõ ſm verũ valorẽ fructuũ ſuorũ ꝑce-
ptorum. ſiue nõ in terminis cõſtitutis exhibuerit. ſeu in

illoꝝ exhibitiōe maliciā cōmiſerit ſiue fraudē. excōis ſententiā aucte nr̄a ꝑmulges ⁊ etiā in ſingulos qui ſcienter impedimētū ꝑſtiterint directe vel indirecte publice vl' occulte q̄ min⁹ decime p̄dicte ſoluant̄ ſubſidiū. oēs ⁊ ſingulos q̄ hmōi ſnīas latas incurrerit p te ⁊ alios ſingulis diebus dn̄icis ⁊ feſtiuis cāpanis ⁊ cādelis accēſis vſqȝ ad ſatiſfactionē ꝯdignā excōicatos publice nūcies. ⁊ facias ab oibus publice euitari. Aggrauaturus alias man⁹ tuas ꝯ ipos ꝑut p̄ter viā ⁊ ꝯtumaciā exigere videri; eorūdē. Qđ ſi ſatiſfacere decreuerit. p⁹ plenā ⁊ integrā ſatiſfactōeȝ ab hmōi excōib⁹ iuxta eccl'ie formā abſolues eoſdē ⁊ diſpenſes cū eis ſup irregl'aritate ſi taliter legati nō abſtinuerēt a diuinis. Prouiſo hacten⁹ ꝙ ꝯ decimā hmōi nō ſoluentes nullatin⁹ ſine ſpāli mādato ap. ſe. inuocet̄ brachiū ſeculare. Qđqȝ ad vaſa ſacra paramēta calices cruces ⁊ libros aliaqȝ bona mobilia ad cultū deputata diuinū. vel ad priuilegia eccl'iaꝝ ⁊ monaſterioꝝ alioꝝūqȝ locoꝝ eccl'iaſticoꝝ ipi⁹ occaſiōe decie man⁹ nullatin⁹ extendat̄. Data anagnie cal'. octob. pontificatus noſtri anno ſeptimo.

De immunitate eccl'iaꝝ.

Benedic. xi.

Quod olim p fe. re. boni. papā. viij. p̄de. nr̄m ꝯ laicos exigētes ſiue recipiētes a cleris ⁊ eccl'iaſticis ꝑſonis tallias decimā vl' aliā quotā ſeu qͣntitatē aliquā de ꝓuētib⁹ bonoꝝ ſuoꝝ aut eccl'iarū. nec nō aduerſus ſoluētes aut ꝑmittētes vl' cōſentiētes ac ſoluturos penis adiectis ſtatutū ē cͣtū ad penas ipas ex cā de ꝯcilio fratrū noſtroꝝ reſtrigim⁹ ad exigētes tātūmō. ⁊ ad exigen̄. dātes auxiliū ꝯſiliū vl' fauorē. non aūt q̄ ad eaſdē penas in ſoluētib⁹ aut recipiētib⁹ a ſpōte dātib⁹ deinceps vēdicet ſibi locū. Ceteꝝ attendāt ſollicite eccl'iarū p̄lati ⁊ alij clerici laic. ꝯcilij qđ in huius ſubuētionib⁹ ſoluȝ caſuȝ neceſſitatis aut cōis vtilitatis vbi laicoꝝ ad id nō ſuppetāt facultates deliberatiōe ꝓuida noſcit̄ excepiſſe. ⁊ deinde generale ſtatuiſſe ꝯciliū ꝓpter quorundā imprudētiā etiā in hoc caſu ro. pon. cuius intereſt cōib⁹ ꝓuidere vtilitatib⁹ primitus ꝯſulen̄. Attēte igit̄ caueāt ne p̄dictoꝝ ꝯcilioꝝ trāſgreſſores exiſtāt aliq̄d in caſu p̄dicto. ⁊ multomagis ſi caſus ipe nō ſubſiſtit quoq̄ mō vl' titulo in cōſulto ro. pon. occaſione. ſubuētionē dictarū ꝯcedendo laicis vl' etiā ꝑmittēdo. alioq̄n tāqȝ canonicū tā ſolēnium cōciliorū temerarij trāſgreſſores. quos ꝓculdubio deo ꝓpitio idē infliget pōtifex. grauiſſimas penas poterūt merito formidare. Nulli ergo ⁊c̄.

De hereticis.

Benedictus. xi. inq̄ſitorib⁹ heretice prauitatis.

Ex eo ꝙ quedā nouella conſtō ſup negocō heretice prauitatis a bone mēorie. bo. papa. viij. p̄de. n. edita ꝯtinet. ꝙ ī ipo negocio p dioceſanos epos ⁊ inq̄ſitores ſup eodē facto inq̄ri valeāt coīt' l' diuiſi; ⁊ ſi diuiſi; ꝓceſſerit tenet̄ ſibi īuicē cōicar ꝓceſſus. Nos cōſulere voluiſtis q̄n ⁊ q̄tiēs ſit iſta ꝓceſſuuȝ cōicatio faciēda. Nos aūt de fratrū nr̄oꝝ ꝯſilio intellligēdo dioceſanos ⁊ inq̄ſitores tūc demū diuiſi; ꝓcedere. cū hi ⁊ illi ſeparatim nō q̄n epi tm̄ vl' inq̄ſitores tm̄ ꝓcedūt cōſultationi vr̄e breuiter r̄ndemus. ꝙ q̄n vtriqȝ ꝓcedūt ſeiūcti ſibi debēt in fine tm̄ dū nil reſtat agendū. niſi ꝙ ſoluȝ ſnīa ꝓmulget̄. cōicare ꝓceſſus licet eni eq̄buſdā potuiſſet videri p' legē ciuilē. ꝙ ſicut q̄n aliq̄s ex actitatis corā alio debet ferre ſnīam. vtputa q̄n admiſtrator d'legat alij cāȝ ſibi ſnīa reſeruata ſaltē in p̄cipio. i. ꝯteſtatiōe. rurſus in medio ⁊ ſel' in fine q̄ ſūt exaīata audire debet. ita ⁊ in cāu p̄ſnti vbi ex actis corā alio habitis alter ꝓfert ſnīam. ſic ter hmōi acta recēſeāt. qđ fieri nō pōt ſi eoꝝ deneget̄ edictio tm̄ id eq̄tas canonū nō admiſit. Unū ſane caſuȝ excipim⁹ ſi alter ꝯmode non poſſit ꝓcedere. niſi alteri⁹ actis viſis. Ex hac eni cauſa ſemel tm̄. vt fraudi locus nō fiat in toto negocio copia tribuat̄. Ueꝝ q2 nonnulli dioceſani ꝑtem partis ꝓuentuū de hereticoꝝ bonis inq̄ſitōis officio depucare ꝓpter expēſas. quas dū inq̄rūt in ſepedicto negotio faciūt a vobis exigere moliūtur. hoc tāqȝ iuri abſonū cū ordinarij ſint. idqȝ officiū tale qđ eis incumbit ꝓprijs eos opteat explere ſtipēdijs. fieri penit⁹ ꝓhibem⁹. Rōneȝ aūt ijdē dioceſani ꝓuentuū obuētionū ex inq̄ſitiōis offō a vobis nō ob. aliq̄ conſtōe ꝯſuetudine vl' mādato cōtrarijs nō expoſcāt. ſed eā camere noſtre vel alij cui nos vel ſucceſſeſſori noſtri romani pōtificis mādaremus reddēdam redditiſqȝ generaliter obſeruari iubemus.

De iudeis et ſaracenis.

Clemens quintus.

Multa mētis amaritudine cōcitamur grauiſqȝ doloris aculeus ꝑfodit mentē noſtrā intelligētes. ꝙ renati fonte baptiſmatis ī deuiū oberrantes. qui deberēt opprobriū illatū dn̄o in terrā hereditatis ſue totis virib⁹ vindicare. potius iniuriatorib⁹ ſuis fauēt ſaracenoꝝ. videlicet horribili ⁊ ꝑfide nationi. ⁊ degenerantes miſerabiliter a ſtatu fideliū fame ꝓprie immemores: ⁊ ſalutis obliti inimicis crucis chriſti cōtra ipius negocium ferrū equos arma ⁊ alia vetita. necnon victualia et mercimonia in alexandriā ⁊ ad alia loca ſaracenoꝝ terre egypti deferre p̄ſumūt. ex quo māifeſte apparet. ꝙ xp̄ianos q̄ ad defenſionē hereditatis dn̄i ibidē ꝓ ſuo remāſerūt talib⁹ adiuti ſubſidijs irreuerent̄ impūgnāt ꝓpt̄ qđ fidei negociū ibidē qđāmmō noſcit̄ depire. Nos igit̄ q̄ ad liberādā terrā ipam opam dare intēdim⁹ cū dei adiutorio efficacē tā graues trāſgreſſus vlterius ſuſtinere nolētes fe. re. Nicolai pape. iiij. p̄. n. veſtigijs inherētes p̄ſētiū tenore ſtatuim⁹. vt null⁹ arma equos ferrū lignamia victualia ⁊ alia quecūqȝ mercimonia in alexandriam vel alia loca ſaracenoꝝ terre egypti deferre mittere vl' portare. ſeu de portub⁹ eoꝝ vt eiſdē deferātur extrahere vl' extrahi ꝑmittere aut eis alias auxiliū l' fauorē preſtare quoq̄ mō p̄ſumat. Nos vero illos q̄ ꝯ hmōi ꝯſtōem noſtram auſu temerario venire p̄ſumpſerit. eo ipo excōis ſnīe decernim⁹ ſubiacere. a q̄ abſolui nequeāt. niſi tm̄ d' bonis ꝓprijs in dicte terre ſubſidiū cōuertēdū exoluerit q̄ntū ad ꝑtes p̄dictas detulerit vl' miſerit. aut deferre vl' de ipoꝝ portub⁹ extrahi ꝑmiſerint deferēdū. nec tn̄c etiā ab eadē p̄terqȝ in mortis articlo abſoluant̄ ſnīa abſqȝ mādato ſe. ap. ſpāli. Et nichilomin⁹ ſi ꝑſonas eoꝝ capi cōtingat in ſeruitutē ⁊ capturā illoꝝ eſſe volum⁹. in quoꝝ ceciderit captōem. aucte inſup ap'lica ſtatuētes. vt illi q̄ ꝯ hmōi ſtatutū noſtrū quōlibȝ venire p̄ſūpſerit p̄ter penas p̄dictas: quas ipſo facto incurrant. perpetuo ſint infames et inteſtabiles habeatur ita ꝙ nec teſtari nec legata eis ſeu relicta ꝑcipere valeant. ⁊ inſup ad ſucceſſiones tā ex teſtamēto qȝ ab inteſtato ſint prorſus ⁊ reddantur inhabiles. nec ad publica q̄libet admittātur officia. ſintqȝ illis omnes actus legittimi penitus interdicti. ⁊ tāqȝ excōicati hoſtes qȝ catholice fidei poſtqȝ de ipſoꝝ hmōi temeritate cōſtiterit diebus dominice ⁊ feſtiuis publice nuncientur. in fiſcum bona eoꝝ omnia deuoluantur.

De priuilegijs ⁊ exceſſibus priuilegiatorum.

Benedictus vndecimus.

Inter cunctas ſollicitudies noſtras quibus nos paſtorale premit officiū ⁊ debitū apoſtolice ſeruitutis aſtringit illa d'bet eſſe p̄cipua. vt gregi dn̄ico nobis ſupna diſpoſitiōe cōmiſſo animarū cura nō deſijt. ne illū lupus rapax: antiquus ſerpens humani generis inimicus inuadat. eiuſqȝ ſanguinis de noſtris quod abſit id clamante propheta manibus requirat. Debemus inſuper q̄ntum ex alto permittere pacem miſerere remouere ſcandala. iurgiorum amputare materiam. et intelligere ſuper egenum et pauperem.

quia nō in fine obliuio erit paupis. ⁊ patiētia pauperum
nō peribit in fine. Sane dudū bone memorie bonifa. vi
ij. p. n. quandā ſpecialē inter p̄latos rectores ſeu ſacerdo
tes ⁊ clericos ꝓchialiū eccleſiaꝝ ex pte vna. ⁊ p̄dicatoꝝ
ac minoꝝ ordinū frēs ex altera ſup faciendaꝝ p̄dicatio/
nū andiendarū confeſſionū ꝑ eoſdē frēs ac de eis relict̄
⁊ de funeralib9 canonice portiōis articulis conſtōem edi
dit. certū his modū imponēs. ꝓut in eadē conſtōe pleni9
cōtinet. Sed ꝓ ea quā intēdebat quiete turbatio nata ē.
ꝓ cōcordia ſunt ſuborta diſſidia. ⁊ pullulate inquietudi/
nes pro tranquillitate noſcunt. ſicq̄ dū anſam ſoluiſſe ſe
credidit nondū ligaſſe videt. ⁊ ſeptē vno hydre amputa/
to capite ſuſcitaſſe. Nec mirū quia plerūq̄ pariūt noui/
tatēs diſcordiā. p̄ſertim dum ab eo qđ diu equū viſum ē
ꝑ nouā conſtōem receditur. nec quare recedatur vtilitas
euidens vel alia cauſa ſubeſt. Jdeoq̄ cupiētes vt ipi gre
ci cura noſtra eo plenior impendat quo amplior in agro
dn̄i opatioꝝ numerus opetur ſup egenū intēdentes et
paupem. ac nouitatē remouētes ꝑ eandē conſtōem idu/
ctam ſtatuim9 de fratrū noſtroꝝ cōſilio. vt ipſoꝝ ordinū
frēs qui ad hoc deputati fuerint in eccleſijs ac loci ipoꝝ
que in p̄ſentiarū habēt ⁊ in poſterū obtinebūt. ac in pla/
teis cōib9 ſeu publicis libere abſq̄ dioceſanoꝝ ⁊ alioꝝ
p̄latoꝝ petita licentia valeant clero ⁊ populo p̄dicare. eiſ
q̄ proponere verbum dei. Caueant tamen omnino ne
hora in qua dioceſani predicti p̄dicarēt. vl' corā ſe facerēt
p̄dicari p̄dicent ijdem frēs. ¶ Putamus eteni dignū.
vt maiori minori et ſupiori inferiori deferat in hac parte.
niſi forſan aliud circa hoc facerent de volūtate dioceſano
rū ipoꝝ. at in ſtudijs generalib9 dieb9 illis dūtaxat qb9
ſermones ad clerū fieri ſolent ⁊ ſolēniter p̄dicari. ſeu mor
tuoꝝ funerib9 vel eorundē fratrū feſtis ſpālib9 ſeu pecu/
liarib9. quia in his caſib9 cū dioceſanis in p̄dicacione cō/
currere poterūt. p̄dicarēt. ¶ Ubi vero idē dioceſani vo
carēt generaliter ad ſe clerū. aut aliqua rōne vl' vrgēte cā
illū ducerēt congregandū ea hora in ſtudijs memoratis
dieb9 ſepedicti frēs ab hmōi p̄dicatione ceſſabūt. Jn ec/
cleſijs aūt parrochialib9 frēs ipſi inuitis eoꝝ rectoribus
ſeu ſacerdotib9. niſi iuſſi a ſupiorib9 eorundē non audeāt
p̄dicare. Sed q2 multotiēs ꝓpoſitū verbū dei audientē
a peccato nō retrahit. idcirco poſt p̄dicationē neceſſariū
eſt penitētie ſacramētū. circa qđ niſi articulus neceſſitat̄
occurrat oris ſacerdoti faciēda cōfeſſio. ꝓut ſcriptū ē. cor
de ad iuſticiā credit ore aūt fit cōfeſſio q̄ ad ſalutē exigit.
alias fruſtra eſſet in ſacramēto eodē ſacerdotis. qui inter
leprā ⁊ leprā debet diſcernere miſteriū inſtitutum. Electi
igit ab eiſdē frībus ad audiēdas cōfeſſiones ⁊ penitenti/
as iniūgendas libere abſq̄ auctoritate ap̄lica abſq̄ licē
tia dioceſanoꝝ ⁊ alioꝝ p̄latoꝝ inferioꝝ exemptoꝝ ⁊ nō
exemptoꝝ quib9 ſubſunt. qui ad cōfitendū accedūt audi/
ant eis peccata ſua cōfiteri volētes. Nō religioſus qui ſe
cundū ſtatuta ſuoꝝ ordinū proprijs p̄latis cōfiteri debe
ant. aut ab eis ne cōfitant alijs ꝓhibent. abſoluāt ipſiſq̄
penitētias ſalutares iniūgant. infra ſibi deſignatos ter/
minos ad hmōi exercēdū officiū conſtitutos. excōmuni
cationis vero vel alias ſentētias ꝑ p̄latos latas cōtra ho
vel in eius fraudē denūciamus irritas ⁊ inanes. Nec cō
feſſi ipſis frīb9 peccata illa de quib9 confeſſi ſunt eis ⁊ ab
ſoluti penitentes de illis ſacerdotib9 proprijs teneant. ſic
etiā nō tenētur iterū cōfiteri. nō ob. a cōſtōe generalis cō
cilij que ſano intellectu ne ſequat abſurdū ꝙ ꝑ penitētiā
dimiſſa peccata quis cōfiteri debeat. ⁊ ꝙ liberatus debi
tor adhuc ad ſoluendū remaneat obligatus. intelligēda
eſt vt ex ea patet de illis q̄ peccata cōfiteri alijs neglexerīt
Sed ſacerdotes ipſi taliter cōfeſſis ⁊ abſolut̄ aſtricti ſint
miniſtrare eucariſtie ⁊ extreme vnctiōis etiā ſacramētū.
Sup confeſſione aūt facta fratrib9 memoratis cū de con
fitentis ſolius p̄iudicio ſi falſum dicat agatur in iudicio
anime ſue penitētie foro. ſtabit ſimplici verbo illius q̄ ſa/
cramenta petit p̄dicta ⁊ dicit fratrib9 ſe confeſſum. Du/
os tn̄ caſus excipimus. ſ. ſi ſacerdos aſſerat eū excōicatū
aut notorie peccatorē. ſed videat ne id dicat mendaciter
aut in dolū vel fraudē. quia ſi hoc egerit a delicto tali ni/
ſi plene ſatiſfecerit p̄terq̄ in morte abſolui nequeat. nec đ
illo ad penitētiam aliter admittat. Ut aūt dioceſanis ho
nor debitus reſeruetur p̄cipimus. vt prouīciales priores
p̄dicatoꝝ ⁊ miniſtri minoꝝ ordinū p̄fatoꝝ ꝑ ſe vel alioſ
verbo vl' ſcripto eis ſignificent ſe frēs ad huius confeſſio
nū audiendarum ⁊ penitentiarū iniungendarū officiū
elegiſſe. ⁊ nō nominando aut coram ipſis ſiſtēdo eos nec
illoꝝ numerū exprimēndo petāt humiliter a dioceſanis
eiſdem. ꝙ ijdē electi fratres de ipoꝝ bn̄placito ⁊ licentia
dictū pn̄t in eoꝝ ciuitatib9 ⁊ dioceſib9 infra eis determi
natos fines officiū exercere. Qđ ſi denegēt vel infra tri/
duū nō cōcedāt extūc ijdē frēs nihilomin9 auctoritate ea
dē hmōi officiū exequant. Datā vero licentiā ꝑ dioceſa/
noꝝ mortē nolumus terminari. Per hoc aūt nō intēdi/
mus ꝙ ſepedicti fratres qui ad hoc eligētur officiū exer
cendū plus habeāt in audiendis confeſſionib9 ⁊ peniten
tijs iniūgēdis. q̄ parrochiales ſacerdotes noſcunt habe
re. Sicq̄ de caſib9 epis ⁊ ſupiorib9 quos inferius annota
mus ac ſedi ap̄lice reſeruatis ſe nullatinus intromittant
Obſeruent ergo ſollicitri dicti fratres. ne ad cōfeſſiones
recipiant crimioſos crimib9 ꝓ quib9 ſolēnis ē penitētia i
dicenda. Modo eodē excōicatos reſpuāt ⁊ clicos q̄ ꝑpt
delictū irregularitatē aliquā incurrerūt. Jncōueniēs ei
exiſtimam9 vt a peccato abſoluat q̄ pniam ei debitā ipo/
nere aut irregularitatis penā peccati ſequelā vl' excōica/
tionē q̄ infligit maxime a iure. q̄nq̄ ꝓ crimie. q̄ue vel ab
eccl'ia. ⁊ ꝑ ꝯſequēs a ꝑticipatiōe eccl'iaſticoꝝ ſacroꝝ exclu/
dit. remouet nō pōt. Jncēdiarios ⁊ eoſq̄ q̄ tā enormib9 ſt
irretiti peccatis. ꝙ eo rōnabilis ꝯſuetudo p̄ſcripta cano/
nice in epatib9 aliq̄b9 reſuauit epis ſilr nō admittāt. quā
ꝯſuetudinē ex cā q̄ iuſte ad id animū noſtrū mouit ſolum
mō circa volūtarie hōicidas falſarios eccl'iaꝝ imunitat̄
⁊ libertat̄ eccl'iaſtice violatores ⁊ ſortilegos approbam9.
Qđ ſi forſan anteq̄ ab eo q̄ ꝑtātē habet abſolui poſſint.
mos taliū confiteri volētiū veriſilr timiat. etiā in p̄dictis
caſib9 ſepefati frēs eos confiteri volētes audiāt ipſiſq̄ be
neficiū abſolutiōis impēdāt. Sed ſubeāt iuramētū ꝙ li
berati ſe ſuis epis ⁊ excōicatorib9 p̄ntabūt excōicātū ſup
his ꝓ quib9 ab eis excōicati erāt ⁊ epoꝝ ꝓ peccato hmōi
pariturī mādat̄. Uerū q2 p9 baptiſmū iter cetera magis
ad ſalutē neceſſaria ē ꝓpoſitō verbo dei q̄ audiētes illud
qđ eſt victoria nr̄a inſtruūtur in fide. docent fugiēda fu/
gere ⁊ ſectāda ſectari. q̄ ꝑ peccatū lapſi reſurgūt penitē
tie ſacr̄m ꝓficiūt. Grādis nobis ſollicitudo icūbit. vt ta
les ad hec ꝓmoueant frēs q̄ oleo dulcedīs verbi eiſdē no
ſtros foueāt ſubditos. a peccatis ꝓhibeāt increpationis
vino peccatoꝝ ſuoꝝ mordeāt vulnera. eoſq̄ ad illa penitē
tie acrimonia purgādū ⁊ tergendū ꝓuocent ⁊ inducant.
Ad id vero exequēdū ſciētia diuine legis expoſcit. deſide
rat ordo. ⁊ vite itegritas etiā poſtulat. Scriptū eſt eni.
Tu ſciam repuliſti. ⁊ ego te repellā. ne ſacerdotio funga/
ris michi. q2 labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam ⁊ legē exq̄
rūt ex ore eius. alias ꝓut ad eū ꝑtinet iter pctm̄ et pctm̄
nō poſſet diſcernere. nec pctōr exiſtēs dei debēt narrare
iuſticias ⁊ teſtm̄ illi9 aſſumere ꝑ os ſuū. Nā c9 vita deſpi.
cit ꝯſeqns ē vt ei9 p̄dicatō ꝯtēnat. Quare decernimus:
vt priores ⁊ miniſtri generales ⁊ prouintiales predicato
rū ⁊ minoꝝ ordinū p̄fatoꝝ vel eoꝝ vicarij de diſcretoꝝ
cōſilio ad tā ſalubre officiū fratres diuina ſciētia doctos
diſcretione vigētes. vita probatos ⁊ exptos morib9. alio
quin diſtrictā reddāt in futuro examine rōem. eligant et

aſſumunt. Sic enĩ quod predicabunt facienti: que argu
ent optari ceſſabunt, ⁊ in eis edificabitur populus ver-
bo pariter ⁊ exemplo. Ceterũ licet ſicut predicitur de ne
ceſſitate nõ ſit iterũ eadem confiteri peccata, tamẽ quia
propter erubeſcẽtiam que magna eſt penitentie pars vt
eorundem peccatorũ iteretur confeſſio reputamus ſalu
bre diſtricte iniungimus, vt fratres ipſi confitentes attẽ
te moneant, ⁊ in ſuis predicationibus exhortent, ꝙ ſuis
ſacerdotibus ſaltem ſemel confiteantur in anno: aſſeren-
do id ad aĩarũ profectũ proculdubio pertinere. ¶ Por
ro vt circa ſepulturã apud loca eorundem fratrũ eligẽtiũ
ſepeliri: ⁊ portionem canonicam derelictis eiſdem fratri-
bus minime detrahendam nequeat in poſterũ dubitari
iubemus, vt corpora defunctorũ que apud eorundẽ fra-
trum loca elegerint dum viuerent ſepulturã profeſſiona
liter cum cruce thuribulo ⁊ aqua benedicta cantando ſeu
legendo officiũ mortuorum vel pſalmos, ⁊ alienas ingre
dientes parrochias poſſint aſſumere ⁊ ad ſuas deferre ec
cleſias tumulanda. De quibuſcunqꝫ vero relictis prefa-
tis fratribus in cõmuni vel ſingulis vltimis decedentiũ
voluntatibus, ſiue apud eos ſepeliẽdi ſint ſiue alibi nul-
la per parrochiales ſacerdotes morientiũ a qua fratres
ipſos liberos eſſe volumus canonica portio, vl' multomi
nus per epiſcopos epiſcopalis quanta omnino cum eis
tanqꝫ exempti nõ ſubſint, nec etiam debita iure parrochie
ſi forsan cathedralis defunctorum eſſet parrochialis ec-
cleſia detrahatur. ¶ De funeralibus autem medietatẽ
ſi commode diuiſionem recipiant, alias eiuſdẽ medieta
tis eſtimationẽ ſoluant parrochiali eccleſie ⁊ ſacerdotibꝫ
antedictis. ¶ Funeralia vero intelligũtur hoc caſu que
cum funere deferuntur. De candelis vero quas fratres
portio portio non petatur. ¶ Moneant autem ijdẽ fra
tres pro poſſe inducant confitentes ſibi, vt de proprijs
bonis parrochialibꝫ eccleſijs eorũqꝫ ſacerdotibus cõpe-
tenter relinquant ⁊ que eis debẽt, parrochialia iura red-
dant ad hoc nõ murmuret queſumꝰ ſecularis clerus, nõ
gerat moleſte prelati quod circa premiſſa ſic duximꝰ p
uidendum. Attendant quanta ex his que in primis duo
bus articulis ſtatuta ſunt ſalus animarũ proueniat. Ad
uertant quanta tollantur iurgia ⁊ patenter conſiderent,
ꝙ eorum onera cũ alijs noſtro beneficio ſalubriter ⁊ qua
ſi neceſſario partiunt. Circa tertiũ vero articulũ diligen-
ter intelligant, ꝙ fratres ipſi hoc p priuilegia romanoruꝫ
ponticum eis benigne conceſſa ante conſtitutionẽ ean-
dem hactenus habuerũt. Quodqꝫ ſunt paupes nichil
habetes ſinguli nec in communi ruſtica predia, imo nec
vrbana vel mobilia eorũ alteri vel etiam vniuerſi, mendi
cantes victum querunt veſtitum, et catenus ſuſtinere poſ-
ſunt quatinus vel viuorũ pietas aut morientiũ caritas
eis neceſſaria ſubminiſtrat. Quis ergo nõ miſereatur, eo
rum qui omnia voluntatem habendi etiam reliquerũt
Quis nõ compatiatur eiſdeꝫ operantibꝫ tam vtiliter i
agro predicto. Certe nullus, niſi qui triturãtis bouis os
impie alligare velit, aut eos ſubtractis alimentis necare
Inopes patrimonij onera ipſa nõ habẽdi neceſſitate nõ
ſuſtinent, ⁊ a curialibꝫ res eccleſijs vel pijs locis donatas
a q̃re pſtatione ſeu lucratiuorũ inſcriptionibꝫ lex facit i-
munes, relicta pauperibꝫ nõ patiũtur falcidiaꝫ, et legata
ad fabricam vel pro ornamẽtis eccleſijs aut ad diuinũ cul-
tum perpetuũ ſolutioni nõ ſubiacent canonice portõnis
Pauperes aũt vt dictũ eſt ſunt fratres, ⁊ quod eis relin
quitur, aut in ſua alimenta erogant aut in fabricam ſiue
in cultũ diuinũ ⁊ eccleſie ornamenta cõuertunt. propter
quod nos qui debemus intelligere ſuper egenum ⁊ pau
perem ⁊ nõ obliuiſci eorũ cum humanitatis ſit etiam ſe-
cularis principis proſpicere egenis et dare operam, vt
pauperibꝫ alimẽta nõ deſint, nõ tam pie qꝫ quodãmodo
iuſte in eodem articulo egimus egenos eoſdem vt pmit-
titur reddendo fratres ab onere canonice portionis exẽ-
ptos. Hec aũt dicta cõſtitutione que incipit ſuper cathe
dram quã penitus reuocamus, alijſqꝫ quibuſcũqꝫ conſti
tutionibꝫ ſpecialibus ⁊ generalibus ſtatutis priuilegijs
indulgentijs ſub quacunqꝫ forma verborum conceſſis,
etiam ſi de ipſis de verbo ad verbum vel aliquorum no-
minibus in noſtris litteris oporteret fieri mentionem, cõ
uentionibus pactis iuramentis ſententijs ⁊ conſuetudi
nibus contrarijs nequaqꝫ obſtantibꝫ inuiolabiliter obſ-
uari ſancimus. Nullus ergo omnino hominũ liceat hãc
paginam noſtrorum ſtatuti denunciationis exemptiõis
preceptorum approbationis iuſſionis voluntatis reuo-
cationis ⁊ ſanctionis infringere, ſi quis autẽ ⁊ cetera.

¶ Clemens quintus.

MEruit chariſſimi filij noſtri philippi regis frã
corum illuſtris ſincere affectionis ad nos ⁊ ec
cleſiam romanam integritas et progenitoruꝫ
ſuorum preclara merita meruerunt. ¶ Meruit inſuper
regnicolarum puritas ac deuotionis ſinceritas, vt tã re-
gem qꝫ regnũ fauore beniuolo pſequamur. ¶ Hinc eſt
ꝙ nos regi ⁊ regno p diffinitionẽ ⁊ declarationẽ bone me
morie Bonifacij pape. vij. pdeceſſoris noſtri qui incipit.
Unã ſanctã, nullũ volumus vel intendimus piudicium
generari, nec ꝙ per illa rex regnũ ⁊ regnicole plibati am
plius eccleſie ſunt ſubiecti romane qꝫ antea exiſtebãt. Sꝫ
omnia intelligant in eodem eſſe ſtatu quo erant ante dif
finitionem pfatam tam quantũ ad eccleſiam qꝫ etiaꝫ ad
regem regnum ⁊ regnicolas ſuperius nominatas.

De penitentijs ⁊ remiſſionibus.

¶ Bonifacius octauus.

ANtiquorũ habet fida relatõ, ꝙ accedentibus
ad honorabilẽ baſilicam principis apoſtolo-
rum de vrbe cõceſſe ſunt magne remiſſiones
⁊ indulgentie peccatorũ. Nos igitur qui iuxta officij no-
ſtri debitũ ſalutẽ appetimus et procuramꝰ libentiꝰ ſingu
lorũ hmõi remiſſiones ⁊ indulgentias omnes ⁊ ſingulas
ratas ⁊ grates habẽtes, ipſas auctoritate aplica cõfirma
mus ⁊ approbamus ⁊ etiã innouamꝰ, vt tã beatiſſimi pe
trus ⁊ paulꝰ apoſtolice eo ampliꝰ honorẽtur, quo ipſoruꝫ
baſilice de vrbe deuotius fuerint a fidelibꝫ frequẽtate, et
fideles ipſi ſpũaliũ largitione munerũ ex hmõi frequen
tatione magis ſenſerint ſe refertos. Nos de omnipotẽtis
dei miſcdia ⁊ eorundẽ aplorũ eis meritis ⁊ auctoritate cõ
fiſi de fratrũ noſtrorũ cõſilio ⁊ aplice plenitudine ptãtis
oibꝫ in pſenti anno milleſimo trecẽteſimo a feſto natiui-
tatis dñi nr̃i ieſu xpi pterito, pxime inchoato et in q̃libet
anno cẽteſimo ſecuturo ad baſilicas ipas accedẽtibꝫ reuẽ
rent ve penitibꝰ ⁊ cõfeſſis vl' q̃ vere penitebũt ⁊ cõfitebũtur
in hmõi pñti ⁊ q̃libet cẽteſimo ſecuturo annis non ſolum
plenã ⁊ largiorẽ, immo pleniſſimã omniũ ſuorum cõcedi
mus ⁊ concedimus veniam peccatorũ. Statuentes vt
qui voluerint hmõi indulgentie a nobis conceſſe fore pti
cipes ſi fuerint romani ad minus .xxx. diebus continu-
is ſeu interpollatis ⁊ ſaltem ſemel in die. Si vero pegri-
ni fuerint aut ſorores ſimili mõ diebus .xv. ad baſilicas
eaſdem accedant. vnuſquiſqꝫ tñ plus merebitur ⁊ indul
gentia efficacius aſſequitur, qui baſilicas ipas amplius
⁊ deuotius frequentabit. Nulli ergo omnino hominuꝫ
⁊c. Datum ⁊c.

De ſententia excõmunicatõis ſuſpẽſiõis ⁊ interdicti.

¶ Bonifacius octauus.

EXcõmunicamus ⁊ anathematizamus ex parte dei
omnipotentis patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti auctori-
tate quoqꝫ beatorũ apoſtolorum petri ⁊ pauli ⁊ no
ſtra omnes clericos religioſos ⁊ laicos vtriuſqꝫ ſexus, ſi-
ue ſint familiares curie ſiue alij vndecunqꝫ, qui aliquod
pactum fecerint, ſeu aliquod paruũ vel magnum promi

ſerint vel promiſſionem receperint. aut ex pacto ſiue pro
miſſione occulta vel manifeſta facta ſub generalibꝫ ⁊ ple
narie non expreſſis aperte verbis quicꝙ̃ dederint aut re
ceperint magnum vel paruum vel promiſſionem de qua
cunqꝫ re aut vtilitate propter hoc conſequenda fecerint.
vel receperint pro aliqua iuſticia ſiue gratia pro ſe aut ꝓ
alio in cauſis vel in iudicijs ſeu alias ꝑ litteras apłicas ⁊
quibuſcunqꝫ modis apud ſedem apoſtolicā obtinēda.
et hanc ſententiam ad promittentes ⁊ acceptantes dan-
tes ⁊ recipientes duximus extendendā. Illos quoqꝫ q̄
aliquem ſciuerint culpabilem in predictis ⁊ nobis infra
dierum trium ſpacium nō retulerint. vel alicui per quē
ad nos verbum fideliter proferatur ſimili decernimꝰ ſen
tentie ſubiacere. Decernimus etiam. vt nullus hanc in-
currens excōmunicationis ſententiam pro predictis vel
aliquo predictorum abſqꝫ ſpeciali mandato noſtro abſo-
lutionis beneficiū valeat obtinere. niſi forſan ad nos ha
bere acceſſum nō poſſet in mortis articulo conſtitutꝰ nec
etiam ad abſolutionis gratiam admittatur. niſi priꝰ qđ
primum dedit vel recepit integraliter pauperibꝫ largiatꝛ.
Iuſticiam vero ſiue gratiā ſic obtenta nullius prorſus
eſſe momenti volumꝰ. omniqꝫ ſtatuimus carere effectu ⁊
robore infirmitatis. Sed et ſcienter vtentes ipſis ſimili
ſententia excōmunicationis aſtringimus ⁊ reſeruantes
nobis abſolutionem eorum ⁊ cū premiſſis in omnibus
ad penas ſimiles obligamus. ¶ Idem.

Prouide attendentes. q̄ vt frequentius q̄uis non
ſine culpa. tamen multorum interdicti ſententie ꝓ
ferūtur. Quodqꝫ ſunt nōnulli iudices nimis ꝓm
pti ad proferendas eas non etiā in negocijs ſiue cauſis q̄
interdū plus cupiditatis q̄ꝫ caritatis radice ꝑſpicuis in-
dicijs procedere arguuntur. Quodqꝫ interdicti tempo-
re diuina organa ſuſpendūtur et laudes nec eccleſiaſtica
ſacramenta miniſtrantur vt ſolent. tollūtur mortuis ſeu
minuuntur ſuffragia p̄ſertim per oblationem frequentē
hoſtie ſalutaris. Adoleſcentes ⁊ paruuli ꝑticipantes ra-
rius ſacramenta minus inflammantur ⁊ ſolidantur in fi
de: fideliū tepeſcit deuotio hereſes pullulant ⁊ multipli-
cantꝛ pericula animarū. Preſentis conſtitutionis proui
demus edicto. vt nulla prouīcia ciuitas caſtrum villa lo
cus territorium vel diſtrictus auctoritate ordinaria vel
delegata ſupponatur eccleſiaſtico interdicto pro pecuni
ario debito vel pro cuiuſuis monete vel pecunie q̄ntitate
quacunqꝫ occaſione vł cauſa ſeu quouis queſito colore ꝓ
eo maxime ꝙ ipſorū domini rectores ſeu officiales q̄cun
qꝫ nomine cenſeantur. aut incole ſeu habitatores aut ſin
gulares perſone ipſorum ſtatutis vel ſtatuendis ordina
tis vel ordinandis terminis huiuſmodi debitum ſeu q̄n-
titatem nō ſoluit hactenus aut in antea nō ꝑſoluet. nos
enim vt nunc decernimus irritum ⁊ inane ſi ſecus hacte
nus extitit attentatum vel contingerit attentari illudqꝫ
inuocamus omnino. Non obſtantibus quibuſcunqꝫ cō-
tractibus obligatiōibꝰ pactis conuentionibus ꝓpoſitio
nibus ſubmiſſionibꝫ fideiuſſionibus conſenſibꝫ ꝓceſſibꝰ
⁊ ſententijs ſuꝑ hoc habitis vel habendis. iuramentorū
penarū ſpiritualiū et t̄palium ſeu multarū vel quacun-
qꝫ alia infirmitate vallatis: niſi talis ſuppoſitō interdicti
hactenus foret facta vel inātea fieret de apoſtolice ſedis
ſpeciali licentia ⁊ expreſſa ꝑ ipſius ſedis patētes litteras
apparente.

De expectantibus beneficiū in ep̄atu aliorum.

Iohannes epiſcopus ſeruus ſeruorum dei ad ꝑpetuam
dei memoriā. Sedes apoſtolica in ſuis actibus veri-
tatē proſequens lucē amans libēter euitat nodſe am
biguitatis inuolutionē. illamqꝫ ſemꝑ in ſuis ordinationi
bus reſeruare cautelā intendit vt de illis prouenit com
modū quod alijs nō immineat detrimentū. Sane p̄dic-
te ad diuini cultus augmētū ⁊ ſalutē populi quem nō-
nullis ciuitatibus ⁊ dioceſibꝫ ſic multiplicarat altiſſimꝰ.
ꝙ in earū ſingulis ſingulorū vultus nequibat vt cadecꝫ
vnicus paſtor inſpice aut alias partes boni paſtoris im-
plere: ſalubriter intendētes in ipſis dioceſibꝫ: quas non
nullas in duas ⁊ aliquas in plures dioceſes duximꝰ di-
uidendas certas ciuitates ac eccleſias ereximꝰ cathedra
les. quarū ſingulis diſtrictus proprias ⁊ limitares dio-
ceſes iuſſimus aſſignari. verū quō plures ante ordinatio
nem ſeu diuiſionē noſtrā hmōi tā a nobis q̄ꝫ a p̄deceſſori
bus noſtris romanis pōtificibꝫ apoſtolicas obtinerūt
litteras ſuꝑ beneficijs eccleſiaſticis in ipſis tūc integris
dioceſibus vacaturis. quarū nōnulle reſtant adhuc exe-
cutioni mandande. Nos amouere volētes cuiuſlibꝫ du
bitationis ſcrupulū. q̄ circa gratiarū executionē ſu hu-
iuſmodi beneficijs conceſſarū poſſet forſan incideret ꝓ
uidere conſiderātes attentius ꝙ ꝑ ordinationē ſubdiui-
ſionem noſtrā predictā ius ad rem expectantibus dicta
beneficia antea ꝯpetens ex ratione imitari non debet.
qui adeo efficax in diuerſis dioceſibus maneat. ſicut in
ipſis quondam integris prius erat. auctoritate p̄ſētiū
declaramus. ꝙ omnes ⁊ ſingule gratie ſuꝑ beneficijs va
caturis ante diuiſiones hmōi in ipſis quondā integris
dioceſibus a nobis vel p̄deceſſoribꝰ noſtris ꝑſonis quibuſ-
cūqꝫ conceſſe tam in ipſis quondā nūc diuiſis q̄ꝫ i alijs
dioceſibꝫ deciſis ab illis eiſdē modo ⁊ forma poſſit ſuo
ordine ꝑ executores mūdanos ⁊ alios ad quos id tine-
bit ad debitam executionē adduci. quibꝫ ante diuiſiōes
ſepefactas poterant ⁊ debebant. Item etiam declaramꝰ
quod litteras apoſtolicas iuſticiam continentes vt vi-
delicet iudices dati per illas in cauſis quarūlibet ꝑſo-
narū que nūc de hmōi dioceſibꝰ dimiſſis exiſtūt ꝑſſint
iuxta earū tenorem proīde procedere ac ſi dicte dioceſes
de quibꝫ mentio in litteris eiſdē habetur integre mā-
ſiſſent. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam
noſtre declarationis infringere vel ei auſu temerario cō
traire. ſi quis autē hoc attentare preſumpſerit indignatio
nem omnipotentis dei ⁊ beatorū petri ⁊ pauli apoſtolorꝫ
eius ſe nouerit incurſurum. Datum auinione cał. nouē.
pontificatus noſtri anno ſecundo.

Finis preclarus huius opuſculi.

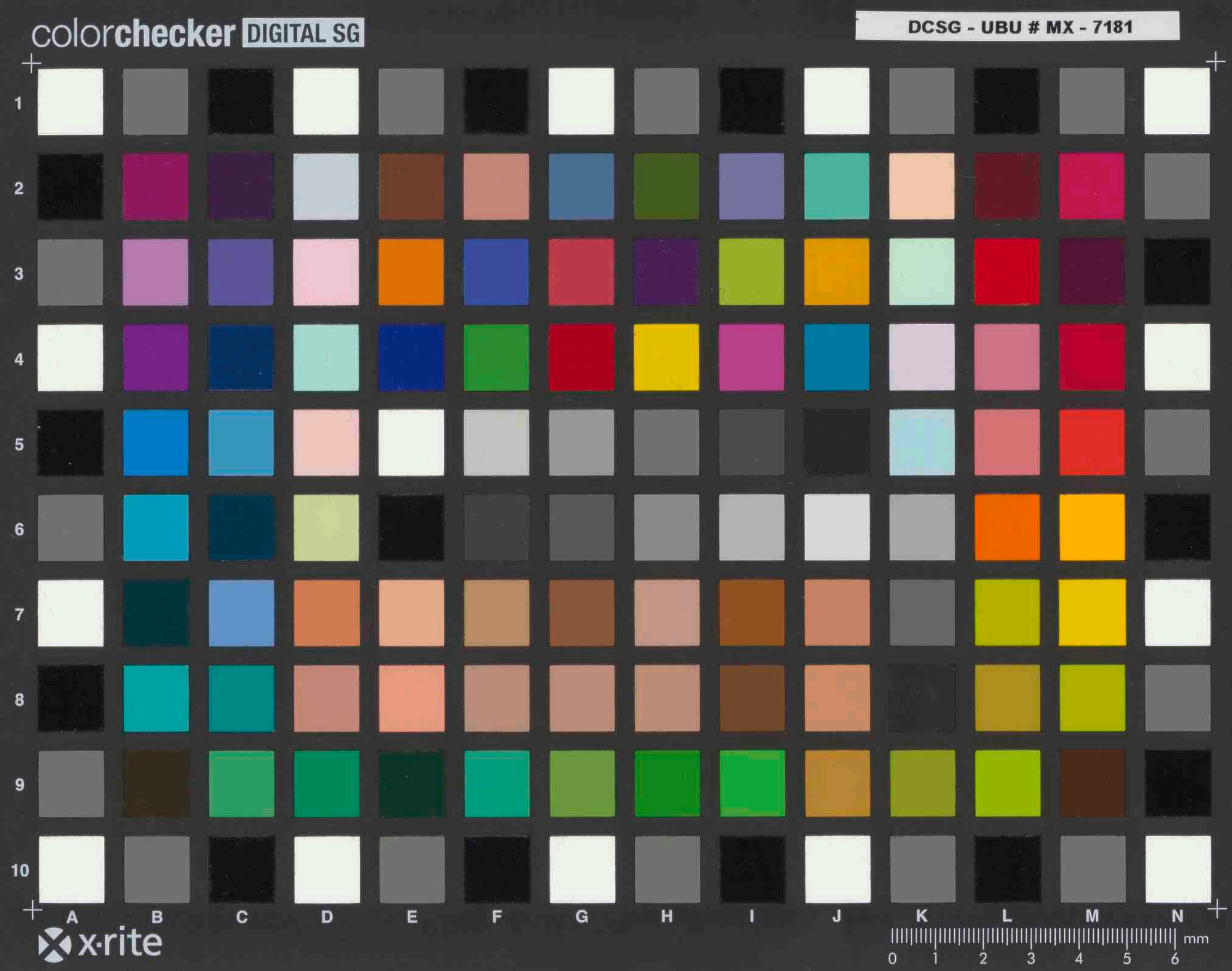
colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A B C D E F G H I J K L M N
x·rite
mm
0 1 2 3 4 5 6